

M4B 1644

VILÁG

vakok

1994. február

Tartalomjegyzék

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Melléklet	
1. A számítógépes eszközök felhasználásának perspektívája, felhasználása a vakok számára	5
2. A szövetség sík- és pontírási kiadványainak előállítási költségei	10
Tudományos ülés a MGVYSZ fenállásának 75. évfordulója alkalmából	11
Felhívás	10
A pályázaton nyert személyek névsora	13
Karikatúrák betűkről	17
Közlemény	17
Tájékoztató az EBU közgyűléséről	18
Közlemény	21
További gondolatok egy cikk kapcsán	
Rátkai Ödön: Visszhang – messziről	22
Illés Rudolf: Válasz Kovács István cikkére	23
Lak István: Tudósítás megyei szervezeteink közgyűléseiről	24
Felhívás versmondó vesenyre	26
Borzásy Hajnalka: A Homérosz Kórus Stuttgartban	27
Bartha Zsuzsanna: Levelezői rovat	30
Lak István: Utazás a Balaton körül	31
Melegi Karola: Bűnügyi mazsolák	33
Sütő Klára: Ünnepség Orosházán	34
Könyvismertető:	
Dr. Domonkos János – Emlékkönyv Domján Editről	35
Az 1993. évben elkészült könyvek jegyzéke	37
Hirdetések	38

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MGVYSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1300 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége az 1993. év utolsó elnökségi ülését december 15-én tartotta. Betegség miatt Gremann József maradt távol.

A hivatalosan eltervezett napirendek közül a Fejér megyei szervezet beszámolóját elnapolták januárra, Hacsek József titkár megbetegedése miatt.

Dr. Szigeti György elnök később érkezett az ülésre, s addig dr. Szőke László alelnök vezette a tanácskozást.

Köszöntötte a vendégként jelen lévő Németh Tamást, aki a Homérosz Kórus németországi fellépése kapcsán egy beadvánnyal fordult az elnökséghez. Az elnökség előző ülésén úgy határozott, hogy az ügyet ez alkalommal tárgyalja meg, s addig is módot ad Varró Attilának, a kórus vezetőjének, hogy a beadványt ismertesse a kórus tagjaival és tisztázza a felmerült problémát. Ugyanis a kórus, s Németh Tamás beadványa is erről szólt, a sikeres németországi fellépés eredményeként bizonyos összegű támogatást kapott közadományként. Az énekkar vezetése még a helyszínen úgy döntött, hogy a kapott összeget a résztvevők között (beleértve a tagokat, a kísérőket és a gépkocsivezetőt) egyenlő arányban szétosztja. Így személyenként nyolcvan márkát kaptak.

Az érvényben lévő jogi szabályozás ezt a megoldást nem teszi lehetővé, s ezért kérte az elnökség Varró Attilát, hogy a kifizetett

összegeket a szövetség adományszámláján kezelt Homérosz Kórus adományszámlára fizessék vissza.

Varró Attila elmondta, hogy az összes körülmény figyelembevételével, akkor ők semmiképpen sem gondoltak arra, hogy ez sikkasztás lenne. A kizárólagos és egyedüli cél az volt, hogy a kórus együttmaradjon. Az eltelt idő alatt nyolc kórus tag fizette vissza az összeget.

Az ügy az eltelt időszak alatt nem mozdult ki a holtpontról. Németh Tamás hozzászólásában elmondta, hogy jó és elfogadható megoldásnak tartotta volna, ha a kiosztott pénzeket visszafizetik a Homérosz Énekkar adományszámlájára. Emberileg megérti a kórus tagjai többségének döntését, mivel pénzt nem könnyű visszaadni, de ugyanakkor elhamarkodottnak tartja a Németországban megszületett határozatot a kiosztásról. Maga a döntés sem volt demokratikus, sőt a vezetőség sem volt teljes. Németh Tamás kijelentette azt is, hogy senki iránt sem érez haragot, de az eljárást az adományozókkal szemben méltatlannak érzi. A beadvány megírását lelkiismereti okok diktálták. A kérdés és a megoldások körül hatalmas vita bontakozott ki. Abban az elnökség többsége egyetértett, hogy nem kívánják jogi útra terelni a történeteket. Az elnökség az ügyben a következőképpen foglalt állást: az elnökség sajnálattal állapította meg, hogy a helyzet rendezésére kínált javaslattal a Homérosz Énekkar nem élt. A visszafizetések csak részben történtek meg. Az elnökség az ügyet a hivatalhoz utalja, azzal, hogy küldjön hivatalos felszólítást a kórus tagjainak a visszafizetésre. A további lépések pedig ennek függvényében történnek.

Következő napirendként a számítástechnikai eszközök perspektívája, felhasználása a vakok számára címmel hangzott el dr. Hohl József tájékoztatója. (A kivona-

tos ismertetőt az 1. sz. mellékletben megtalálják).

Szöbéli kiegészítésként dr. Hohl elmondta, hogy nagyon értékes Braille-nyomtató érkezett a nyomdába, amely révén lehetővé válik, hogy kis sorozatszámú anyagok, készülhetnek kétoldalas Braille-nyomtatásban. Rövidesen Miskolc is hozzájuthat egy olcsóbb egyoldalas Braille-nyomtatóhoz. Ezt a megoldást mindegyik megyei szervezet figyelmébe ajánlja.

Igen öröndetes tény az is, hogy a tagtársak között 500-1000 fő rendelkezik már számítógéppel országos szinten. A számítógép nem vonja el az embereket a Braille-írástól és olvasástól, hanem ellenkezőleg, visszavisz bennünket. Az elmúlt évek során a társadalombiztosítástól kapott összegeket igyekezett a Segédeszköz Bizottság a lehető legigazságosabban szétosztani. (*Különdféle pályázatok nyerteseinek névsorát lapunkban folyamatosan közzétesszük – a szerk. megj.*)

A számítástechnika a jövőben forradalmasítani fogja a vakok kommunikációs lehetőségeit.

A főtitkár hozzászólásában kiegészítésként elmondta, hogy a szövetségben minden munka számítógépen folyik.

Igaz ugyan, hogy nem mindegyik megyében, de már elég sok helyen számítógépes a tagnyilvántartás és az adminisztráció. A megyei adminisztrátoroknak szerveztek számítógépes tanfolyamot, amit a jövőben is bármikor elindítanak, ha igény mutatkozik rá. Ezenkívül tolmácsolta Kun Istvánnak, az egyik vak általános iskolás gyermek édesapjának, aki maga is számítógépekkel dolgozik, a felajánlását, miszerint szeretne tájékoztatást adni azokról a beszélőegységekről, amelyekben gondolkodnak még. Valamennyi hozzászóló egyetértett abban, hogy a tájékoztató igen jól összeállított. Javaslatként elhangzott az

is, hogy a Segédeszköz Bizottság fogalmazza meg a pályázatok odaítélésekor alkalmazandó szempontokat, s egy rugalmas szabályozást hozzon létre. Ezt a szabályzat-tervezetet februárban terjeszti a bizottság az elnökség elé. Következett az Alapszabály Előkészítő Bizottság (tagjai: dr. Hohl József, dr. Szél Lajos és dr. Szőke László) tájékoztatója. Az elkészített koncepció a 2. sz. mellékletben olvasható.

A vitát követően dr. Hohl József lemondott az Alapszabály Előkészítő Bizottság elnöki tisztjéről, majd az elnökség úgy határozott, hogy az 1994. évi Országos Küldöttközgyűlésig az alapszabályban a szükséges szövegigazításokat el kell végezni és a koncepcionális elképzeléseket a küldöttközgyűlés elé kell terjeszteni megvitatásra.

Amennyiben pedig az Országos Küldöttközgyűlés úgy dönt, hogy átfogó, szerkezetében egységes alapszabály módosításra van szükség, akkor az általuk meghatározott időpontra ezt el kell készíteni.

A szövetség által kiadott sajtókiadványok tényleges költségeiről szolt Cserna Sándor hivatalvezető, a következő napirend előadójaként. (A 2. sz. mellékletben olvashatják).

Az utolsó napirend az Országos Elnökség 1994. évi munkarendjét vitatta meg.

Következtek a bejelentések:

- 1993. november 30 — december 3-a között a Fogyatékosok Napja (az ENSZ december 3-át annak nyilvánította) alkalmából egy rendezvénysorozatra került sor, ahol szövetségünk képviseltette magát. Az 1994. szeptemberében Budapesten megrendezésre kerülő Rehabilitációs Konferencia előkészítését kívánta szolgálni a rendezvénysorozat.
- 1993. december 12-én jótékonyági koncertet rendezett a Lásd Meg A Fényt Alapítvány a Vigadóban;
- 1993. december 17-én a Homérosz Énekkar és az ELTE Katalán Kórusa együttesen jótékonyági hangversenyt

rendez a Vakok Általános Iskolájában a vak és a gyengénlátó állami gondozott gyermekek javára;

- Részt vesz a szövetség a vakok óvodájában a Mikulás és a Batthyányi Otthonban a karácsonyi ünnepségen;
- 1993. december 9-10-én a Népjóléti Minisztérium Szociálpolitikai Főosztálya szervezésében szemináriumot tartottak, ahol szövetségünk képviseltette magát. A szeminárium célja ugyancsak az 1994-ben megrendezésre kerülő Rehabilitációs Konferencia előkészítése volt;
- A siket-vakok szeretnének egy olyan szervezetet létrehozni, amelyben nemcsak a siket-vak felnőttek, hanem a gyermekek és szüleik, illetve a velük foglalkozó szakemberek is tagok lehetnek. A szövetség alcsoporthoz kívánnának működni, de erre az alapszabály egyenlőre nem ad keretet.
- 1993. december 16-án a budapesti Szent László Gimnáziumban az Óda a fényhez c. antológia bemutatójára kerül sor;
- A Népszava karácsonyi mellékletében a vakokról esik szó;
- 1993. december 4-én a Vak Hadirokkantak Egyesülete országos közgyűlését tartotta;
- A Fehér Bot Napi rendezvénysorozat záróakkordjaként rendezett jótékonyági bál bevétele 955 ezer forint volt (a ráfordítás teljes összege 450 ezer forint volt). *(Lapzártakor érkezett az alábbi információ, miszerint a bál kapcsán újabb 500 000 forint került az adományszámlára)*
- Az állami költségvetésből az 1994. évre szövetségünk 67,5 millió forintot kap;
- Dr. Szigeti György javaslatára a Parlament elfogadta, hogy a Rehabilitációs Alapba befizetendő összeg 2500 forintról ötezerre emelkedjen, amennyiben a vállalatok és a cégek a kötelező foglalkoztatási arányt (3 %) nem teljesítik a megváltozott munkaképességű dolgo-

zók tekintetében. Ez azt jelenti, hogy a Rehabilitációs Alap rendelkezésére 500–600 millió forint áll az 1994. évben.

Az ülés a karácsonyi és az újévi jókívánásokkal fejeződött be.

Mellékletek

1. A számítógépes eszközök felhasználásának perspektívája, felhasználása a vakok számára

A pontírás Louis Braille által kidolgozott formájában a múlt század közepén volt az első felfedezés, amely a vak embert bekapcsolta a társadalom szellemi életébe. Addig az egyes vak ember kizárólag a természetes adottságaira, pl. jó emlékezőképességére alapozhatott, valamint jelentős külső segítségre. A Braille-írás és az ehhez tartozó eszközök: Braille-tábla, Braille-író és nyomtatógép megjelenése után a második jelentős felfedezés, ami számunkra döntő változást hozott, a rádiótechnika, a rádió és a magnetofon. Azt nem is kell mondani, hogy milyen sokat jelent a vak ember számára a rádió: a szórakozást, a tanulást, az informálódást, és sokak számára egyedül is megteszi azt, amit a sajtó, a könyvek, a színház és a társaság adhat.

A magnó feltalálását alig követi pár év, amikor megjelenik a számítógép. A magnó az 1950-es évek végén és az 1960-as évek elején kezd tömegcikké válni. A számítógép az 1970-80-as években jut el erre a szintre. Ezután pedig a számítógépes fejlődés perspektívája szinte beláthatatlan. Míg a korábban kifejlődött rádiótechnika is a továbbiakban elsősorban a kompjute-

6

res megoldások révén vesz fel egyre újabb és gazdagabb formákat. Meg kell állapítani, hogy a számítógépes felhasználás rohamosan terjed a szövetségben, a hivatalban és a tagok között. Sokan a kenyerüket, mint programozók és számítógép kezelők keresik.

Ha a hivatásos számítógépesek úgy érzik, hogy tapasztalatcsere és egyéb feladatok érdekében szervezeti összefogásra van szükségük, akkor majd megalakítják a szakcsoportjukat, ahogyan a masszőrök és a telefonosok is tették.

Ma már a számítógép tulajdonosok jelentős részét a nem hivatásos számítógépesek alkotják. Ez utóbbiak a felhasználási igény és a képesség tekintetében nagy szóródást mutatnak. A szövetség Budapesten több tanfolyamot szervezett a számítógépes alapkezelés megtanulására, de volt tanfolyam a Clipper nyelvhez és most is folyik egy a turbó PASCAL nyelvhez. Egy számítógépes nyelv megtanulása nagy munka és fáradtság, sok energiát és időt igényel. Gép és emberemésztő feladat. Azal segíthetnénk ezen a területen tagjainknak, hogy a programnyelvek anyagaihoz biztosítjuk az elérhetőséget. A fontosabb nyelvekből leírjuk az alapvető tankönyveket Braille-írással, szkenneltetjük, felolvastatjuk magnóra, terjesztjük mágneslemezen. A programkészítőkkel vagy a distributorokkal (hivatalos programterjesztőkkel) próbálunk megállapodni, hogy a szövetség bizonyos verziókat jogtiszta, szabadon vagy olcsón terjeszthet a tagok között. Ha leírunk programokat Braille-írással, akkor meg kellene egyezni a magyar Braille-komputer szabályaiban, vagy abban, hogy melyik külföldi szabályrendszer vesszük át. Nekünk a német vagy az amerikai rendszert lenne érdemes átvenni, mivel főként ezekkel az országokkal állunk kereskedelmi kapcsolatban.

Személy szerint nem tartom vészesnek a heterogenitást sem. Itt említem meg azt a követelményt is, hogy a szövetség nevében csak szabad terjesztésű, vagy engedélyezett programokat adhatunk a tagoknak. Mint mindenféle tudásnak, a számítógépes ismereteknek is több formája van, s egy személynek nem kell mindegyiket elsajátítani. Jó felhasználónak az számít, aki a gép alapvető működési szabályait IBM-n, többnyire a DOS operációs rendszert ismeri, továbbá a gyakorlatban célszerűen alkalmaz néhány számára hasznos programot (pl. szövegszerkesztőt, adatkezelőt), ír, nyomtat, adatokat tárol és keres, valamint jegyzetel a gépével. Kétségtelenül valamelyik programnyelv ismerete és az ezen a nyelven történő programkészítés jelenti a magasabb rendű, a szakszerű tudást. Legnehezebb programnyelv az ASSEMBLER, azután a C-nyelv. Ez utóbbi egyúttal a leghasznosabb. A C-nyelv a vakok között alig ismert, a használata pedig még kevésbé terjedt el.

A legkellemesebb és a legegyszerűbb nyelv a turbó PASCAL. A BASIC nyelv volt az IBM előtti kompjuterek fő nyelve az ASSEMBLER mellett. Az IBM-n több változata is létezik, nem használják. Elterjedt még a Clipper nyelv, amellyel főként adatkezelő programokat lehet készíteni gyorsan és hatékonyan.

A szövetség központjában néhány munkát már sikeresen számítógépre vittek. Így a könyvelést, a hangos könyvtári anyagok rendszerezését, a Braille-nyomtatás több fázisát. Vidéken is elindult a kompjuteres tagnyilvántartás. Akkor lenne a tagnyilvántartás eredményes, ha ez országos jellegű lenne, és ha a programokat, valamint az adatállományokat gondosan kezelnék, folyamatosan karbantartanák. Alapjában véve, minden lehetséges irodai munkát számítógéppel kellene végezni, a levelezéstől a könyvelésen át a nyilvántartásokig. A számítógép kezelése legfeljebb jó középis-

kolai érettségét feltételeznek, továbbá pontosságát és rendszerességét.

Ma a szélesebb tagsági felhasználást tekintve, elsősorban a diákok tudják vagy tudnák kihasználni a számítógépet, valamint egyre inkább a bizonyos szellemi pályákon dolgozó sorstársak is, pl. tanárok, jogászok, ahol sokat kell írni és olvasni. A jogászoknak levél- és szerződésminták, majdnem a teljes törvénytár, a mindig új törvények és rendeletek állnak rendelkezésre. A legkülönbözőbb adatkezelő és szövegszerkesztő programok, szótárak, stb. léteznek számítógépen. Minden reményünk megvan arra, hogy a vak számítógépesek részére egyre általánosabban hozzáférhetővé válnak folyóiratok, napilapok, tananyagok, tudományos cikkek és tanulmányok, irodalmi művek.

Rendkívül felgyorsult az idő. Nemrég a kis BraiLab-nak örülhettünk, mint amelyik megváltja a vakok életét. Több százán vettek belőle. Ma már egyenesen ostobaság a kis BraiLab-al foglalkozni bármilyen szinten, sőt megkockáztatom, hogy ártalmas, mert időt és energiát rabol. Lényegében mindenki számára megvásárolható az IBM valamilyen formában. A használhatóság pedig programellátottság tekintetében összehasonlíthatatlan. A nagy BraiLabból, a BraiLab plusz-ból kevés terjedt el, mert a megjelenésekor az IBM gépek ára hirtelen zuhanni kezdett a piacon. A BraiLabokkal az is baj volt, hogy könnyen romlottak és igen nehéz volt a javíttatásuk. Az IBM gépek, ha már beváltak, igen sokáig bírják. Javíttatásuk egyszerű, a jó szervíz és alkatrészellátottság folytán. Némi feszültség adódott abból, hogy a BraiLab drága volt az egyéni vásárlónak, ugyanakkor az IBM gépekhez még nem voltak olyan programok, amelyeket magyarul beszéltetni lehetett volna. Ezért a szövetség a BraiLab beszélő rendszerére építve kifejlesztett egy IBM beszélő és kezelő rendszert. A dombóvári, vagy Szűcs-

féle beszélőkártya az első volt, ami Magyarországon megjelent. Azóta már többféle beszélő rendszer is készült. Közülük az Arató-Vaspöri házaspár a Központi Fizikai Kutató Intézetben kettőt is készített. Ez magában is igen jelentős teljesítmény. Az első beszélő rendszerüket a BraiLabokon alkalmazták. A másodikat pedig az IBM-en. Még más magyar beszélő rendszerek legfeljebb felolvasásra voltak alkalmasak, addig az övéké alkalmazkodott a gépek kezelési rendszeréhez, vagyis, hogy egyszerűen és mindenki által érthetően próbálja megmagyarázni, ki is mondván majd minden tevékenységet, amit a géppel lebonyolítunk. A mostani IBM beszélőjük már olyan fejlett, hogy folyamatos olvasásban teljes szöveget, akár irodalmi jellegűt is, élvezhetően intonál. A BraiLab PC jelentős képernyőolvasó képességgel rendelkezik, különösen a kiegészítő ablakok felhasználásával.

A Vakok Általános Iskolájából alkalmuk volt vakoknak az Egyesült Államokba éves tanulmányútra menni. Néhányan jártunk külföldi segédeszköz kiállításon. Láthattuk, hogy német és amerikai fejlesztők komoly beszélőrendszereket és képernyőolvasókat készítenek. Nekünk természetesen nyitottnak kell lennünk mindenféle fejlesztés irányában, figyelni kell a piacot. Azonban azt is látni kell, hogy az Arató-féle fejlesztés az egyetlen, ami Magyarországon komplett módon használható. Az ára pedig olyan alacsony, hogy mindenki meg tudja vásárolni.

A számítógépek nyomában sorra jelennek meg a számítógéppel vezérelhető nyomtatógépek, a printerek, mind a Braille és mind a síkírás számára. Normál printer segítségével a vak ember teljesen önállóan, szépen elrendezett anyagot tud készíteni. A Braille-nyomtató nagyon drága, ezért a szövetség az egyéni felhasználás

8

támogatására vesz kétoldalas nyomtatót. Meglepően gyorsan szélesedik az olvasógép, a scanner tulajdonosok száma. Már túl vagyunk az első ta-

pasztaletokon, a nagy várakozáson és a csalódáson. Tudjuk, hogy a scannert hogyan tekintsük. Fáradságos és gondos munkát igényel a használata. Az ékezetes betűkkel teli magyar szövegeket, különösen ha nem elsőrendű a nyomdai kivitel, elég hibásan olvassa. A bevittelt követően szövegszerkesztővel ki kell javítani a beszkenntelt anyagot. Ennek ellenére igen nagy hasznát láthatják azok, akik használhatják a szkennelt.

Hósi és felemelő pillanatnak számított a BraiLabbal való első találkozás, az IBM első megszólalása a Szűcs-féle kártyával, majd amikor az első síkírású lapot leolvastuk a PENTA scannerrel. Felemelő és boldogító pillanat, különösen az utóbbi olyan ember számára, aki egész életében abból él, hogy írni és olvasni kell vakon látók között, örök küzdelemben a felolvasás anyagi, fizikai és lelki nehézségeivel.

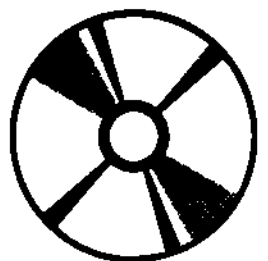
A RECOGNITA magyar-amerikai RT., amely az SZKI-ből (Számítástechnikai Koordinációs Kutatóintézet) vált ki, a magyar vak személyeknek és vakügyi intézeteknek ingyen rendelkezésre bocsátja a RECOGNITA programot, amelynek a forgalmi ára kb. 100 ezer forint.

Egyre újabb géptípusok jönnek forgalomba, és mindig újabb tartozékok. Így pl. a ma korszerű adathordozó, a CD ROM. Teljes enciklopédiák és nagy szótárak is ráférnek. Nem is beszélve arról, hogy a számítógépes CD meghajtóval a szokásos CD lemezeket is le lehet játszani. Ma már 30-40 ezer forintért jó minőségű CD meghajtókat lehet kapni számítógéphez. A CD lemezek viszont eléggé drágák, de mondhatjuk, hogy a nagy információs anyagokra tekintettel megéri az árukat.

A számítógép használata segíti mind a pontírási, mind a hallási érzékelést. Nyugaton, Németországban és az Egyesült Államokban elterjedt a pontírási kijelzés (20, 40, sőt 80 cellás, nyolc pontos). A Braille-kijelzők még drágábbak, mint a Braille-nyomtatók. Talán kizárólag a Vakok Általános Iskolája rendelkezik ilyen eszközökkel. A számítógéppel nemcsak írni, olvasni, szerkeszteni, adatokat tárolni és mozgatni lehet, hanem játszani és zenélni is. A zenélés IBM-el az egyre fejlettebb zenekártyák segítségével hovatovább olyan szintet ér el, ami túl van a szórakozáson és a számítógép ezekkel a kártyákkal profi hangszerre lép elő.

Az OPTACON mindig felmerül egy számítógépes beszámolóban. A szövetségnek talán még egy darab van belőle, ami egy egyetemistának van használatra kiadva. Drága eszköz és nehezen használható. De amíg a scannerrel szöveget lehet olvasni, az OPTACON-nal grafikát is le lehet tapogatni. A pályázatokra rendszeresen jelentkeznek OPTACON igénylők. Azt gondoljuk, hogy pontosabban kell megfogalmaznunk a pályázati kiírást, mert OPTACON-ra kár jelentkezni. Még a legutóbbi osztásnál felső határnak számító 80 ezer forint sem olyan összeg, amit csak éppen ki kellene egészíteni, mivel egy OPTACON ára kb. 400 ezer forint.

Az elmondottakból látható, hogy a teljesen nem látó embernek, amennyiben közép vagy felsőfokú oktatási intézményben tanul, szellemi, értelmiségi, folyamatos írást és olvasást igénylő munkaterületen dolgozik, minimálisan az alábbi számítógépes összeállításra, konfigurációra van szüksége: 286-os, vagy annál magasabb típusú IBM PC/AT számítógépre, ami magába foglalja a legalább fekete-fehér monitort, a 101 gombos billentyűzetet. Emellett szükség van egy normál

printerre, egy scannerre és egy beszélő egységre.

A szövetség, személyesen a főtitkár asszony 1991 óta több ízben tudott szerezni jelentősebb összegeket drága, tehát a tagok számára egyébként nehezen megvásárolható segédeszközökre. Az elosztásnál bizony nehéz dolgunk van, sokféle szempontot kell figyelembe venni, egyeztetni. Azt kell nézni, hogy ki szorul rá, kitől remélhetjük, hogy célszerűen fogja használni, milyen eszközei vannak, vagy még nincsenek, ehhez képest mire van szüksége. Nem lehetünk eléggé igazságosak. Aki kap, úgy érzi keveset kapott, aki nem kap, nyilvánvalóan még inkább méltatlankodik. Most pl. az általános iskolások kérelmét figyelmen kívül hagytuk ellenben minden jelentkező nappali tagozatos gimnazista kapott hatvan ezer forint támogatást.

Elsősorban az alapigényeket igyekszünk kielégíteni. Vannak notórius igénylők, túlzott igényekkel és nem mondhatók szegényeknek. Nem tudjuk felmérni csaltathatatlansággal, ki szorul rá jobban és ki kevésbé a támogatásra. Az elosztásnál elvileg négy fő szempont érvényesült.

E szerint jogosult:

- Aki tudja használni a gépet, illetve nagy remény van arra, hogy hajlandó megtanulni a gép kezelését,
- Akinek az eredményes munkavégzéshez és tanuláshoz segítséget nyújt a számítógép használata,
- Aki a sorstársakat is segíti a számítógépnek, mint segédeszköznek a felhasználásában,
- Aki önerejéből nem tudná megvásárolni a fent ismertetett, szükséges konfigurációt, vagy csak nagy áldozattal.

Hogy ki használ számítógépet, azt az elosztásnál többnyire tudjuk, de azt lehetetlen felmérni, hogy ki az, aki valóban meg fogja tanulni. Nincs semmi garancia arra, hogy valaki a szövetségi támogatásból a számítógépet vagy a számítógéphez

csatlakoztató eszközt nem magának, hanem valamelyik családtagjának veszi. A második szempont szerint vitathatatlanul a programozók, a gimnáziumi és egyetemi tanulók, a sok írást és olvasást igénylő szellemi dolgozók, a tanárok és a jogászok jogosultak a támogatásra. Meg kell mondani őszintén, két emberről tudok mindössze, akik szinte a teljes jogász munkáját, illetve a bölcsész munkáját IBM számítógéppel végzi. Ha a harmadik szempontot vesszük, itt sem bővelkedünk nevekben, tehát olyan személyekben, akik önzetlenül átadják számítógépes tudásukat a sorstársaknak, mint ügyes programszerzők és nagylelkű programadakozók.

A negyedik szempont érvényesítése sem könnyű feladat. Olyanok is kérnek, akik meg tudják vásárolni a kért eszközöket, vagy már rendelkeznek velük. Ugyanakkor nem feltétlenül a szegény a jogosultabb a számítógépes vásárlásra, mert feltételezhetően nem tudná megtanulni célszerűen használni, stb. Elvileg mindenki jogosult a szövetség bármilyen jellegű támogatására, és jogos igény a számítógép használata szórakozásra, időtöltésre is, de amíg korlátozott a pénz mennyisége a számítógépes eszközök vásárlásának támogatására, és amíg vannak olyanok, akiknek végső soron a kenyerek múlik azon, hogy a megfelelő kompjuteres eszközök birtokában legyenek, addig ezekre a szempontokra nem tudunk figyelemmel lenni.

Felhívom a megyei titkárok figyelmét, hogy több helyen a felbomló vállalatoknál az IBM XT gépet ingyen, vagy majdnem ingyen osztogatják. Nézzek utána, s ha még lehetséges, szerezze-

10

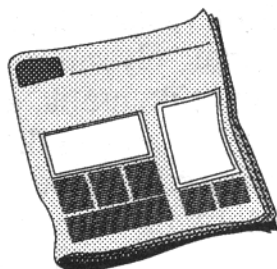
nek belőle tagjaiknak.

A számítógép, a tulajdonképpeni kompjuter, a mikroprocesszor nemcsak az ismeretszerzésben használható, hanem elvileg minden más területen. Eddig a legkézzelfoghatóbb eredmény, ami a vakok számára a mikroprocesszoros felhasználásból származik, az a lézerbot. Tavalyelőtt világszerte 76 ilyen bot tulajdonosát regisztrálták. Ennek segítségével a vak jelentősen növelheti közlekedési biztonságát. A bot lézeresen letapogatja az utat előtte és fejmagasságban is, folyamatosan jelentést készít hang- és rezgési jelekkel. A mikroprocesszor programja a használó által makrózható, vagyis tanítható. Be lehet programozni neki, hogy olyan dolgokra figyeljen, ami feltehetően többször előfordulhat, vagy amire a programozók eredetileg nem gondoltak.

2. Tájékoztató a szövetség sík- és pontírású kiadványainak tényleges előállítási költségeiről

Síkírású Vakok Világa

Havonta 1300 példányban jelenik meg. Előállítási költsége: 183,80 Ft/példány. Az eladási ár példányonként 10 Ft.

Pontírású kiadványok:

A papír ára egy ívre vetítve: 1,76 Ft. Szerkesztői és nyomdai bérek (a járulékkal együtt) egy évre vetítve: 2.456.606, Ft. Az egy ívre eső munkabér 5,70 Ft.

Pontírású Vakok Világa:

Egy példány előállítási költsége: 105,70

Ft, az eladási ár pedig 4,17 Ft.

Rádió és televízió újság:

Egy példány előállításának költsége: 60,40 Ft, az eladási ár pedig 4,17 Ft.

Irodalmi füzetek

Egy példány előállításának költsége 135,90 Ft, az eladási ár pedig 13,33 Ft.

Sakkiskola:

Egy példány előállításának költsége: 98,15 Ft, az eladási ára pedig 7,50 Ft.

Zenei füzetek:

Egy példány előállításának költsége: 120,80 Ft, az eladási ár pedig 5,83 Ft.

Gyógymasször:

Egy példány előállításának költsége: 98,15 Ft, eladási ár: 30,— Ft.

Felhívás

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét a Hortobágyi Szálló által ajánlott rendkívüli üdülési lehetőségre. Idén február és márciusra olcsó üdülési lehetőséget kínálnak: 9 nap, 8 éjszakával, félpanzióval: a szállás 3.940 Ft., a félpanzió 3.520 Ft. Összesen 7.460 Ft. Ez az összeg magyar vendégeknek tartalmazza a fürdőbelépőt és az orvosi kezelést is. A szobákban hideg-meleg folyóvízes mosdó van. A közös használatú fürdőszobák és toilettek a folyosón találhatóak. Étterem, recepció a központi étteremben üzemel. A hotel vendégei a Béke Gyógy szálló gyógyfürdőjét, szakorvosi ellátását és kezeléseit vehetik ingyenesen igénybe. A hotel címe és telefonszáma: Hotel Hortobágy, 4200 Hajdúszoboszló, Mátyás király sétány 3. Telefon: (52) 362 357.

Tudományos ülés a Magyar Vakok és Gyengénlátók Szövetsége fennállásának 75. évfordulója alkalmából – 1993. október

Az elmúlt év októberében, a Fehér Bot Napi rendezvénysorozat keretében tudományos ülést tartottak szövetségünk budapesti székházában. Lapunkban az ülésen elhangzott előadásokból adunk közre részleteket. *(a szerkesztőség)*

Dr. Brooser Gábor szemészprofesszor előadása a prevencióról – megelőzésről

Azt gondolom, hogy nem véletlen, hogy megint az asztalra kerül ez az egyre nehezebb tevékenység. Azt szoktuk mondani, hogy a megelőzés sokkal fontosabb, mint a gyógyítás. Valóban így van. Ennek van társadalmi, és van egészségügyi vonzata, csak el szoktuk felejtetni, hogy a megelőzés sokszor sokkal drágább is, mint maga a gyógyítás. Ugyanis a megelőzéshez tartoznak a biztonságos közlekedés, a jól épített utak, a speciális járdák a gördülő kocsiknak. Idetartoznak a sportpályák, az erdők, azok a közlekedési lámpák, amelyek hangjelzéssel jelzik az áthaladás lehetőségét, idetartoznak a vakvezető kutyák, a különböző intézmények. Tehát a megelőzés sokkal nagyobb társadalmi- gazdasági erőkuumuláció, mint tulajdonképpen maguk a kórházak, a klinikák, vagy az illető szakmához tartozó rendelők.

E körül sok vita folyik. Természetesen itt is a józan emberi kompromisszumkésztség az, ami társadalmi szinten ezt a helyére tudja tenni, vagyis, hogy mire mit áldozunk. Mert áldozni kell, s ez vitathatatlan. Bármilyen furcsán is hangzik, a befektetés az általános iskoláknál, az életre nevelés-

nél, a fegyelemre szoktatásnál, az ember és ember közötti kapcsolat mintáinál kezdődik a közlekedésben, az utcán és az egészségnevelésben. Mit jelent ez? Kérem, aggodva szemléljük korunk betegségeit. A legismertebb és a legfenyegetőbb az AIDS. De ha arra gondolunk, hogy a dohányzási és alkoholizálási szokások a fiatalság körében nemcsak ezeket a „disco-autóbaleseteket” okozzák, vagyis, hogy kicsit becsípve, 120-as tempóban hat fiatal rohan éjszaka az országúton, hanem a koraszülések óriási számát is okozzák. Ma a „legdivatósabb” szembetegség, amiből vakon született gyermekek ezreit és tízezreit kapjuk nem más tulajdonképpen, mint az elégtelen vagy a rosszkor jött oxigén ellátásból, és a többszörös születési anomáliákból származó koraszülés. Mindez a fiatal lányok és fiúk életmódjában és életfelfogásában gyökerezik.

Tehát, hogy mi a prevenció? Tulajdonképpen az egész társadalom gazdasági, szociális, mentális berendezkedettsége, és a prevenció nem az, amikor a nem látó embert már átvezetem az utcán. Ezt a két dolgot mindig összetévesztik. A megelőzésnek, a lelki és testi egészség szemléletének, amelybe beletartozik a másik ember lelki és testi egészsége is, nincs nagy divatja hazánkban. Én csak az öt év előtti helyzettel tudnám összehasonlítani. Nem hiszem, hogy nagyon sok dicsekedni valónk lenne, s ezt ne vegyék zokon azok, akik sok napot és éjszakát töltenek azzal az egészségügyi kormányzásban, hogy ez a felfogás valahogy érvényesülhessen, társadalmivá, rendszerré váljon és bejusson a köztudatba.

**Dr. Fehér Miklós –
a Népjóléti Minisz-
térium
képviselőjében**

Azok, akik itt ülnek, tudják, hogy milyen úttörő volt a szövetség megalakulása akkor Európában, s hogy a mozgalom, a vakokkal és gyengénlátókkal való törődés már jóval előtte megkezdődött Magyarországon. Erre nagyon büszkének kell lennünk.

Visszatérve a prevencióra. Számtalanszor el kellett már azt mondanom, számos egészségügyi vezetőnek is, hogy a magyar lakosság egészségi helyzete tragikusan rossz. Tragikusan rossz, ha a várható élet-tartamot, a halandóságot, s ha a betegségek előfordulását nézzük. Éppen ez a helyzet hívta fel a figyelmet a megelőzés fontosságára, hiszen a gyógyítással, a gyógyító-ellátó rendszer javításával nem lehet tartós eredményt elérni, hanem csak a prevencióval. Ezt felismerve, a kormányzat, ezen belül az egészségügyi kormányzat programjában elsőbbséget képvisel a megelőzés. Ennek megfelelően építettük fel a házi-orvosi ellátórendszert. Ezt szolgálta az állami népegészségügyi és tisztiorvosi szolgálat létrehozása is, melynek egyik fő feladata a megelőzés.

Szeretném a figyelmet felhívni arra, hogy a megelőzés három szinten lehetséges. Van elsődleges prevenció, van másodlagos prevenció és van harmadlagos is, ami nem más, mint a rehabilitáció.

Elsődleges prevencióként nyilvánvalóan nemcsak a szűrésekről van szó, hanem egyáltalán megelőzni azt, hogy egy betegség kialakuljon. Ez pedig nagyon kis részben egészségügyi, hanem inkább ösztársadalmi tevékenység.

Ebben pedig a Népjóléti Minisztériumnak csak részleges szerepe lehet, mozgató,

katalizátor szerep. Amennyiben a minisztérium feladata is a prevenció, s ennek van egy orvos-egészségügyi oldalról való mozgatása, azonnal felmerül a kérdés: ki fizesse ezt a prevenciót? A társadalom többi rétegének a preventív gondolkodása és ténykedése a legtöbbször nem is pénz kérdése. Elképzeléseink szerint két fajta finanszírozását tudjuk elképzelni a preventív jellegű szolgáltatásoknak, amelyek egyáltalán finanszírozást igényelnek. Az egyik állami, a másik társadalombiztosítási feladat.

Egyértelműen állami feladat pl. az epidemiai adatok összegyűjtése, a különböző programok elindítása, az oltások megszervezése, a speciális, államilag támogatott preventív, illetve rehabilitációval egybekötött programok beindítása. Az egyik ilyen program, ami említést érdemel, bár nagyon nehezen alakul, a nemzeti diabétes program. Nagyon jól tudjuk, hogy egy fontos preventív lehetőség van ebben a vakság és a gyengénlátás megelőzését illetően, a cukorbetegség megfelelő kezelésével és gondozásával.

Egy ilyen másik állami támogatással induló program az egészséges iskolák mozgalma. Ez a program a WHO (Egészségügyi Világszervezet) támogatását is élvezi. Céljával azt tűzte ki, hogy az iskolákban olyan feltételek között tanulhassanak a tanulók, amelyek nem ártalmasak a látásukra, és nem ronthatják a szem funkcióját.

A finanszírozást illetően a társadalombiztosításnak kell döntést hoznia, de van egy szabályozási oldal is, amit a Népjóléti Minisztériumnak a társadalombiztosítással egyetértésben kell meghatároznia. Ilyen például az új szűrővizsgálatokról szóló rendelet, amely meghatározza azt, hogy milyen szűrővizsgálatokat ajánlatos elvégezni, s ezt a társadalombiztosításnak finanszíroznia is kell.

Pályázatot nyert személyek névsora

Adrasicz Sándor, Debrecen * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 40.000 Ft
Arnóth Csaba, Miskolc * 93. szept. TB. Főig., IBM számítógép 60.000 Ft
Auervek Imre, Bp. * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 30.000 Ft
Balázs Gábor, Bp. * 93. Mentusz László Díj, 50.000 Ft
Balázs Imréné, Bp. * 91.06.10. Egyedi segédeszk., Marco PC/AT szg. 100.000 Ft
Balázs Levente, Bp. * 93. TB Főigazgatóság, számítástechnikai eszk., 30.000 Ft
Balogh Ferenc, Eger * 91.06.10. Egyedi segédeszk., AT 286/12 szg.+perif. 80.000 Ft
Bangó Tibor, Bp. * 92. Magyar L. Alapítvány, 15.000 Ft
Dr. Baranyi Imréné, Szolnok * 92. Rösler-Morgányi A., Epson sornyomtató 20.000 Ft
Bartha Zsuzsanna, Bp. * 91.06.10. Egyedi segédeszk., AT-286 szg.+ tart. 70.000 Ft
Bartucz Gábor, Sáropatak * 93. szept. TB Főig., IBM számítógép 60.000 Ft
Bábel László, Bp. * 91 Rösler-Morgányi A., beszéd szintetizátorhoz 10.000 Ft
 91.06.10. Egyedi segéde., ESCOM Big 396/10 szg.+scan. 80.000 Ft
Bencze Gábor, Bp. * 93. Rösler, IBM számítógép 30.000 Ft
Bende Éva, Bp. * 91. Segéd e., Audioton kismagnó + beszélő sz.g. 5.060 Ft
Berindán Lászlóné, Bp. * 93. Rösler, hallókészülékhez hozzájárulás 12.000 Ft
Bíró Lajos, Debrecen * 93. TB Igazgatóság, IBM számítógép, 60.000 Ft
Bognár Lászlóné, Bp. * 93. szept. TB Főig., IBM számítógép 40.000 Ft
Bognár Zoltán VAI, Bp. * 91 TB Főigazgatóság, AT—286 számítógép 89.000 Ft
Borbély Lajos, Bp. * 93. szept. TB Főig., IBM számítógép 80.000 Ft
Bódi Emese, Bp. * 93. TB Főigazgatóság, írógép, 30.000 Ft

Dr. Bölkény Ágota, Bp. * 93. TB Főigazgatóság, számítástechnikai eszk., 60.000 Ft

Brátán Ferenc, Bp. * 93. szept TB Főig., IBM számítógép, 80.000 Ft

Czeglédi Anita, Debrecen * 92. Rösler-Morgányi A., tintasugaras nyomtató 25.000 Ft

93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 60.000 Ft

Czuth Gáborné, Bp. * 92 Rösler-Morgányi A., Allítható masszörpad 15.000 Ft

Csapó Endre, Budakeszi * 91. Orsz. TB. Főigazgatóság, AT-286/12 számítógép 89.000 Ft

93 TB Főigazgatóság, scanner, 60.000 Ft

Csehné Huszics Márta, Várpalota, * 93. szept. TB Főig., scanner, 40.000 Ft

Csizmazia Raffael, Bp. * 91. Orsz. TB. Főigazgatóság, AT-286/12 számítógép 99.750 Ft

Dr. Csombor József, Szomolya, * 92 Rösler-Morgányi A., IBM számítógép 25.000 Ft

93 TB Főigazgatóság, számítástechnikai eszk., 60.000 Ft

Docsa György, Fót, * 93. Rösler, elektromos írógép 15.000 Ft

Dombi Andrea, Bp. * 93. TB Főigazgatóság, elektromos írógép, 30.000 Ft

Domonkos Zsuzsanna, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., AT-286/16 szg.+tart. 75.000 Ft

Dömötör Lászlóné, Dömötör Attila, Győr, * 93. TB Főigazgatóság, nyomtató, 30.000 Ft

93. Rösler, Brailab PC beszéd szintetizátor 13.000 Ft

Dvarieczki Bálint, Balatonboglár, * 91. Segéd e., Audioton kismagnó + beszélő szg. 5.060 Ft

92. Mentusz L. díj, 20.000 Ft

93. Rösler, Brailab Plusz javítása

Ecsedi Csaba, Bp. * 91 Rösler-Morgányi A. számítógép nyomtató 25.000 Ft

91.06.10. Egyedi s.e., AT-286/12 szg.+tart. 70.000 Ft

Erhartné dr. Molnár Katalin, Bp. * 93 TB

Főigazgatóság, IBM számítógép, 80.000 Ft
Erődi Viktor, Bp. * 91. Egyedi s.e., Audioton kismagnó + beszélő szg. 5.060 Ft

Fehér István, Bp. * 93. szept. TB Főig., scanner, 60.000 Ft

Fejes Mária, Bp. * 93. TB Főigazgatóság, elektromos írógép, 30.000 Ft

Fenyves Andrásné, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., DL 900 szg. nyomtató 30.000 Ft

Flamich Mária, Bp. * 93. szept TB. Főig., IBM számítógép 60.000 Ft

Dr. Földi János, Bp. * 92. Rösler–Morgányi A., scanner 30.000 Ft

93. szept TB Főig., nyomtató 80.000 Ft

Füleki Krisztián, Abony, * 93. Rösler, IBM számítógép 25.000 Ft

Gaál Tibor, Bp. * 93. szept TB Főig., nyomtató 60.000 Ft

Gerdelics Ferenc és neje, Bp. * 93. Rösler, elektromos írógép 15.000 Ft

Germann Sándorné, Szolnok, * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 40.000 Ft

Göbölös Pál, Vecsés * 93. TB Főigazgatóság, lapolvasó scanner 60.000 Ft

Greman József, Nagykáta, * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 60.000 Ft

Hegedűs István, Szeged, * 91. Orsz. TB. Főigazgatóság, AT–286/12 számítógép 89.000 Ft

93. szept TB. Főig., alaplap 30.000 Ft

Hertmann László, Szigetszentmiklós, * 92 Mentusz L. díj, 20.000 Ft

93 TB Főigazgatóság, diktafon vagy írógép 20.000 Ft

Dr. Hohl József, Miskolc, * 91 Rösler–Morgányi A., IBM nyomtató 30.000 Ft

91. Orsz. TB. Főigazgatóság, AT 286/12 szg. 87.500 Ft

SBA 4301 Pentax S. 148.750 Ft

Hoffmann Rita, Bp. * 93. szept TB Főig., IBM számítógép 60.000 Ft

Hornyánszky Tivadar, Kazincbarcika, * 93. szept TB Főig, nyomtató 20.000 Ft

Hódi Mihály, Dunakeszi, * 93. Rösler,

Lámpával kombinált nagyító 3.200 Ft
Illés Rudolf, Bp. * 93. Rösler, Picht írógép 30.000 Ft

Juhász Lajos, Dévaványa, * 91.06.10. Egyedi s.e., AT 286 szg.+tart. 60.000 Ft

Dr. Kabai István, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., AT 286/16 sz. Brailab Pc adapt. 79.375 Ft

93. szept TB Főig., scanner 40.000 Ft

Katona János, Zsámbék, * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 60.000 Ft

Kerbel Tamás, Bp. * 93. szept. TB Főig., scanner 60.000 Ft

Kerekes Mária, Debrecen, * 93. szept TB Főig., IBM számítógép, 60.000 Ft

Keskeny Anita, Bp. * 91. Segédeszk., Audioton kismagnó + beszélő szg. 5.060 Ft

Kiss Endre, Szolnok, * 91.06.10. Egyedi s.e., AT 286/12 szg.+tart. 60.000 Ft

Dr. Kiss István, Bp. * 91 Rösler–Morgányi A., beszéd szintetizátorra 15.000 Ft

91.06.10. Egyedi s.e., AT 286/12 szg.+tart. 70.000 Ft

Kiss Zoltán, Bp. * 91 Orsz. TB. Főigazgatóság, AT–286/12 számítógép 89.000 Ft

Kormos Zita, Miskolc, * 93. szept. TB Főig., IBM számítógép 60.000 Ft

Kosina Krisztina, Bp. * 93. TB Főigazgatóság, Brailab plus

Koós Andrea, Arló, * 92 Rösler–Morgányi A., pontírógép

92. Szeldhoffer A. örökös használatra pontírógép

Kovács Katalin, Bp. * 92. Magyar L. Alapítvány, 15.000 Ft

Kovács Gábor, Miskolc, * 93. szept. TB Főig, IBM számítógép 60.000 Ft

Kroll Zsuzsanna, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., AT 286/12 szg. + tart. 70.000 Ft

Kulcsár Sándor, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., Pentax scanner 60.000 Ft

Dr. Kunkli Tibor, Debrecen, * 93. szept TB Főig., IBM számítógép 60.000 Ft

Ley Róbertné, Sopron, * 91 Rösler–Morgányi A., vakvezető kutyára 30.000 Ft

Licskai István, Bp. * 92 Rösler–Morgányi A., IBM számítógép 30.000 Ft

Lukács Sándor, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e.,

AT 286/16 szg. nyomtató, 60.000 Ft
Magyar Csabáné és Magyar Csaba, Bp. *
92. Magyar L. Alapítvány, 15.000 Ft
Masszi József, Érd, * 93. szept. TB Főig.,
scanner 40.000 Ft
Máj Krisztina (Mészáros Ferencné), Bp. *
91 Segédeszk., Erika síkírógép + beszélő
szg. 13.645 Ft
92 Rösler–Morgányi A., IBM számítógép
25.000 Ft
Márkus Norbert, Szigethalom, * 93. szept.
TB Főig., IBM számítógép 60.000 Ft
Mészáros Ágnes, Encs, * 93. szept TB Főig.,
IBM számítógép 60.000 Ft
Mile József, Nagyrábé, * 93 TB Főigazga-
tóság, IBM számítógép, 60.000 Ft
Moldován Eszter, Bp. * 91.06.10. Egyedi
s.e., AT 286/16 szg. és Brailab Pc a. 99.975 Ft
Dr. Molnár Antal, Bp. * 91.06.10. Egyedi
s.e., At 286/12 szg.+tart. 60.000 Ft
Nagy Ernő, Győr, * 91 Rösler–Morgányi
A., IBM számítógép 30.000 Ft
93. Rösler–Morgányi, IBM számítógéphez
billentyűzet 3.625 Ft
Nagy Gábor, Máza, * 93. szept. TB Főig.,
IBM számítógép 60.000 Ft
Nagy Jánosné, Székesfehérvár, * 93. TB
Főigazgatóság, tolmácskészülék, 6.500 Ft
Nagy Krisztina, Bp. * 92. Mentusz L. díj,
20.000 Ft
Nagy Mária, Bp. * 91. Segédeszk., Erika
síkírógép + beszélő szg. 13.645 Ft
Nagy Vince VAI, Bp. * 91 Orsz. TB. Fői-
gazgatóság, AT–286 számítógép
Nádasdi Sándor, Eger, * 91 Rösler–Morgá-
nyi A., IBM beszélőrendszerre 15.000 Ft
91.06.10. Egyedi s.e., Pentax scanner
80.000 Ft
Németh Tamás, Bp. * 93. TB Főigazgató-
ság, IBM számítógép, 60.000 Ft
Dr. Orlicki János, Bp. * 93. szept TB Főig.,
IBM számítógép, 60.000 Ft
Orsós Sándor, Ócsény, * 93. Rösler, írógép
10.000 Ft
Papp Sándor, Szeged, * 91. Orsz. TB Főig.,
Optacon olvasógép 100.000 Ft
Papp Zoltán, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., AT

286/16 szg.+Brailab Pc
50.000 Ft
Pál Zsolt, Bp. * 93. Mentus
L. Díj, 45.000 Ft
Pánczél János, Makó, *
93. szept TB Főig., IBM
számítógép 40.000 Ft
Pestolics Péter, Bp. * 91 Orsz. TB. Főigaz-
gatóság, AT–286/12 számítógép 89.000 Ft
Péter Zsigmond, Bp. * 93. Rösler, IBM szá-
mítógép memória bővítés 20.000 Ft
Pethő Tünde, Bp. Szigethalom, * 91 Segéd-
eszk., Erika pontírógép + beszélő szg.
6.570 Ft
93. szept. TB Főig., nyomtató 40.000 Ft
Péger Adám, Bp. * 93. szept. TB Főig., IBM
számítógép 60.000 Ft
Pintér Endre, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., At
286/20 szg. + tart. 70.000 Ft
Dr. Pomázi László, Bp. * 91.06.10. Egyedi
s.e., AT 286/12 szg. + tart. 70.000 Ft
Poór Józsefné, Torony, * 91 Rösler–Mor-
gányi A., Optacon II. 40.000 Ft
Poór Szilvia, Torony, * 91 Segédeszk., Au-
dioton kismagnó + beszélő szg. 5.060 Ft
Putz István, Bp. * 91. Orsz. TB. Főigazga-
tóság, AT–286/12 számítógép 89.000 Ft
Racskó József, Mezőkövesd, * 91. Segéd-
eszk., Audioton kismagnó 2.190 Ft
Rácz Mariann, Bp. * 93. szept. TB Főig.,
IBM számítógép 40.000 Ft
Rédei Alexandra, Bp. * 92 Mentusz L. díj,
20.000 Ft
93. TB Főigazgatóság, számítógép törlesz-
tés, 50.000 Ft
Rithnovszky János, Bp. * 93. szept TB Fői-
g., IBM számítógép, 30.000 Ft
Rozemberczki Zoltán, Bp. * 91.06.10. Egye-
di s.e., AT 286/16 szg.+perif. 80.000 Ft
93. TB Főigazgatóság, számítógép bővíté-
séhez, 30.000 Ft
93. szept. TB Főig., scanner 60.000 Ft
Rózsa Dezső, Debrecen, * 91.06.10. Egyedi
s.e., AT 286/12 szg. + tart. Brailab Pc be-
szélő adapter 70.000 Ft
Schibik Miklós, Bp. * 91 Orsz. TB. Főigaz-
gatóság, AT–286/12 számítógép 89.000 Ft

Selmeci István, Bp. * 93. szept. TB Főig., IBM számítógép 60.000 Ft
Semsey Istvánné, Miskolc, * 93 TB Főigazgatóság, síkírógép, 20.000 Ft

Sinka Imre, Debrecen, * 91 Rösler–Morgányi A., távcső, szemüvegre 30.000 Ft
 91 Orsz. TB. Főigazgatóság, VGA monitor 69.375 Ft

Dr. Stefán Sándor, Miskolc, * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 40.000 Ft

Szabolcsi Zsuzsanna, Kazincbarcika, * 93. szept. TB Főig. IBM számítógép 60.000 Ft

Szabó Lajos, Pécs, * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 40.000 Ft

Dr. Szabó Miklós, Hajdúdorog, * 91.06.10. Egyedi s.e., AT 286 sz+Fantis DM 2210 nyomt 55.000 Ft

93. szept. TB Főig., nyomtató 15.000 Ft

Szabó Zoltán, Vácsony, * 91. Segédeszk., Audioton kismagnó 2.790 Ft

Szalaiiné Temmel Borbála, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., Pentax SB A 4201 Scanner 80.000 Ft

Szappanos Györgyné, Bp. * 93. szept. TB Főig., nagyító, 16.500 Ft

Szántó Zoltán, Dombrád, * 93. szept. TB Főig., scanner, 60.000 Ft

Dr. Szél Lajos, Debrecen, * 91.06.10. Egyedi s.e., AT 286/12 szg. + perif. 90.000 Ft

Szép Judit, Bp. * 92. Rösler—Morgányi A., IBM számítógép 20.000 Ft

93 TB Főigazgatóság, IBM számítógép 60.000 Ft

Dr. Szigeti György, Pécs, * 93. szept TB Főig., IBM számítógép, 80.000 Ft

Szokop Gábor, Bp. * 93 TB Főigazgatóság, scanner, 60.000 Ft

Dr. Szombati Zsigmond, Bp. * 91 Rösler–Morgányi A., IBM számítógép 30.000 Ft

Dr. Szőke László, Várpalota, * 93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 80.000 Ft

Szuhaj Mihály, Kondoros, * 91 Orsz. TB. Főigazgatóság, AT–286/12 számítógép 99.750 Ft

Szűcs György, Bp. * 93. szept TB Főig.,

scanner, 40.000 Ft

Takács Gyula, Ikervár, * 91 Rösler–Morgányi A., IBM számítógép+olvasórendszer 25.000 Ft

Takács Péter, Sajószöged, * 93. szept TB Főig., Grandoptik 30.000 Ft

Tamás Andrea, Görbeháza, * 92. Szeldhofer Mária Alapítvány, 7.000 Ft

Temmel Márta, Bp. * 93 TB Főigazgatóság, IBM számítógép, 60.000 Ft

Ternai József, Szegvár, * 91. Segédeszk., Audioton kismagnó 2.790 Ft

91. Orsz. TB. Főig., Optacon olvasógép 100.000 Ft

Thorma Zsolt, Bp. * 91. Segédeszk., Audioton kismagnó + beszélő szg. 5.660 Ft

93. TB Főigazgatóság, számítógép bővítéséhez, 10.000 Ft

Tornallyay János, Sárospatak, * 91.06.10. Egyedi s.e., CAF–XT/640 szg.+tart. 80.000 Ft

Dr. Tóka László, Pécs, * 91 Rösler–Morgányi A., személyi számítógép 40.000 Ft

Tóth István, Szeged, * 93. Rösler, Távcső lupe 20.000 Ft

Tóth Mihály, Kecskemét, * 93. Rösler, nyelvtanuló programcsomag 14.000 Ft

Tóthné dr. Udvardi Katalin, Bp. * 92 Rösler–Morgányi A., IBM számítógép 30.000 Ft

93. TB Főigazgatóság, IBM számítógép 40.000 Ft

Ulbert János, Paks, * 91 Rösler–Morgányi A., Braillab plus 30.000 Ft

Varga Szilvia, Bp. * 91. Segédeszk., Audioton kismagnó + beszélő szg. 5.060 Ft

Vargyas Réka, Bp. * 91. Segédeszk., Erika pontírógép + Audioton kismagnó 5.890 Ft

Varró Attila, Bp. * 92 Rösler–Morgányi A., IBM számítógép 30.000 Ft

93. szept. TB Főig., Laptop 80.000 Ft

Vaspöri Teréz, Bp. * 91.06.10. Egyedi s.e., Marco PC/AT 386 szg. 100.000 Ft

Vass Péter, Bp. * 93. szept. TB. Főig., IBM számítógép, 40.000 Ft

Weiland Orsolya, Székesfehérvár, * 91. Segédeszk., Audioton kismagnó + beszélő szg. 5.060 Ft

Zsolnay László, Bp., * 91 Orsz. TB. Főigaz-

gatóság, AT-286/12 számítógép 99.750 Ft
Balázs Gábor, Bp. * 93. Magyar L., 50000, Ft.
Dunaveczi Leona, Miskolc, * 93. Magyar L., 5400 Ft.
Molnár János és neje, Bp. * 93. Magyar L.,

30.000 Ft.
Tasnádi Jánosné, Szekszár, * 93. Magyar L., 35.000 Ft

K Ö Z L E M É N Y

Szövetségünk budapesti turista szakosztálya 1994. február 27-én, vasárnap délután három órakor általános kérdésekkel szellemi vetélkedőt szervez. A rendezvény színhelye Szövetségünk székházában lesz (Budapest, XIV. kerület, Hermina út 47.). A vetélkedőn öttagú csapatok vehetnek részt. Szövetségünk bármelyik tagja szervezhet csapatokat a játékra. Jelentkezni keddi napokon lehet 17 és 18 óra között Székházunkban, szakosztályunk vezetőségénél, vagy a vetélkedő előtt a helyszínen. A legjobb eredményt elért csapatokat díjazzuk.

Mindenkit szeretettel vár a rendezőség.

N. István: Karikaturák betűkről

Ballag

Beigli

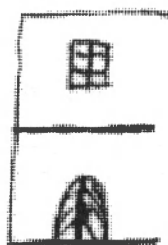
Beteg-szem

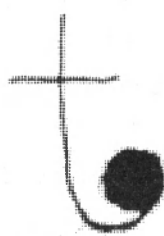
Egér

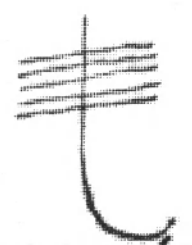
Ebihal

Emelet

Teke golyó

Telefon pózna

Távcső

Üstökös

Ügető

Ülés

Kefe

Kezek

Kutya

Tájékoztató az EBU közgyűléséről (I. rész)

1993. október 7-9-e között került sor az EBU IV. közgyűlésére, melyen szövetségünket az elnök és a főtitkár képviselte.

A közgyűlés helyszíne a lengyelországi Ustron volt. A konferencián 40 európai ország vett részt. Vitát képezett a nem szorosán Európához tartozó államok esetleges EBU tagsága. Az értekezlet egyöntetű álláspontja az volt, hogy ebben a WBU-nak is állást kell foglalnia és a következő EBU konferencián kell visszatérni a kérdésre.

A következőkben lapunkban folyamatosan közölni fogjuk a különböző bizottságok beszámolóit, melyeken keresztül olvasóink is képet kaphatnak a tanácskozás munkájáról.

A rehabilitációval, szakmai képzéssel foglalkozó EBU bizottság beszámolója (1990–1993).

A bizottságot az EBU hívta életre az alapszabály VI. cikkelye alapján tanácsadói státusszal, és azzal a céllal, hogy Európában a látáskorlátozottak oktatási, szakmai és társadalmi integrációját kezdeményezze és segítse.

A bizottság minden tagja lelkesen vett részt a munkában. A bizottság négyszer ülésezett megalakulása óta: Rómában, Athénban, Párizsban és Minszkben. Az üléseken mindenki aktívan közreműködött, kiváló csapatmunkát alakítottak ki. A vendéglátó szervezetek a lehető legjobb munkafeltételeket biztosították, minden tag elismerését fejezte ki ezért.

A bizottság megvitatta és megvizsgálta az Európában élő látássérültek alapvető problémáit a rehabilitáció a képzés és a munkábaállítás területén, kezdeményezéseket tett a megfelelő megoldások megtalálására és végrehajtására.

A főbb területek a következők voltak:

- a. A vakok és gyengénlátók szakképzésével kapcsolatos problémák
- b. A rehabilitációs központok és szolgáltatások összehangolása nemzeti és nemzetközi szinten
- c. Információgyűjtés a különböző létező szakmai területekről és a látássérültek foglalkoztatásában mutatkozó trendek feltérképezése
- d. A látássérültek számára mutatkozó új szakmai lehetőségeket kutató projektek támogatása, különösen a rehabilitáció, szakképzés és tanácsadás területén
- e. új technológiák használata az ipari jellegű munkáknál látáskárosodottaknak
- f. Látáskárosodott diplomások növekvő lehetőségei technikai eszközök és szolgáltatások igénybevételeiben
- g. A rehabilitációs terminológia egységesítése és egy speciális szójegyzék publikálása
- h. A látáskárosodottak rehabilitációjával, képzésével és foglalkoztatásával kapcsolatos, naprakész adatokat tartalmazó kiadvány létrehozása és terjesztései. Szakembercsere és nemzetközi tematikus szemináriumok szervezése a látáskárosodottak elhelyezkedési problémáiról és munkalehetőségeiről az új piaci viszonyok között

Az alapelvek és a főbb irányvonalak a következők voltak:

- a. megfelelő politika kialakítása az egyes országokban működő szervezetek munkájának megújítására a foglalkoztatás területén, és annak tanulmányozására, hogyan fogadja be általában az emberi társadalom a látáskárosodottakat.
- b. Gyakorlati javaslatok kidolgozása az Európában végbemenő, számottevő változásokhoz való alkalmazkodás jegyében. Ezek a változások nagymértékben

befolyásolják a vakok és gyengénlátók hagyományos szakmai területeit.

- c. Különös figyelmet fordítani azokra a napi életproblémákra, amelyekkel a vakok és gyengénlátók egész Európában konfrontálódnak.
- d. Lépést tartani az európai társadalom politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődéssel, annak érdekében, hogy sikeresen harcoljunk az egyenlő lehetőségekért, a szolidaritásért és integrációért.

Ezen munkaperiódus alatt a bizottság két fő kezdeményezésen dolgozott:

a. Két nemzetközi konferencia megtartására került sor a látáskárosodottak szakmai képzésével és foglalkoztatásával kapcsolatban:

- *Párizsban* – Szakmai képzés: alapvető lépés a látáskárosodottak integrációja felé” és
- *Minszkben* „A látáskárosodottak problémái és munkábaállási lehetőségeik a szabadpiaci gazdaságban: sokaknak munkát, társadalmi biztonságot mindenkinek” címmel. A konferenciákat a bizottság által felállított ad hoc munkacsoportok szervezték a vendéglátó szervezetekkel együttműködve. A két konferencián elfogadott határozatok és ajánlások alapját képezik az EBU jobban kidolgozott stratégiájának, a szakmai képzés területén.

b. működésének három éve alatt a bizottság számos előterjesztést dolgozott ki 4 munkacsoport keretében:

1. A vakok és gyengénlátók – különös tekintettel a többszörösen fogyatékos vakokra – foglalkoztatási lehetőségeik analizését végző munkacsoport.
2. Az információterítéssel, koordinációval és szakembercserével foglalkozó munkacsoport.
3. Az Európában élő látáskárosodottak rehabilitációjáról, szakképzéséről és foglalkoztatásáról szóló információs kiadvány megszüvegezésével, és a nemzetkö-

zi kommunikációt megkönnyítő szójegyzék összeállításával megbízott munkacsoport.

4. „A nem tudományos pályán dolgozó vakok és gyengénlátók lehetőségei az elektronikus és komputerrel kapcsolatos technológiák használatában” elnevezésű munkacsoport.

Javaslatok a bizottság jövőbeli tevékenységére:

1. Át kell gondolni az európai közösségben bevezetendő szabad munkaerőáramlást és annak következményeit a látáskárosodottak számára a meglévő munkalehetőségek védelme és új lehetőségek feltárása érdekében.
2. A vakok és gyengénlátók szervezeteinek és intézeteinek meg kell próbálniuk lehetővé tenni a vak és a gyengénlátó diákok cseréjét európai szinten.
3. Külön figyelmet kell szentelni a vakok és gyengénlátók felsőoktatással és kutatással kapcsolatos területeken való foglalkoztatásának.
4. Az európai országok egy részében végbemenő gyors politikai, társadalmi és gazdasági változások következtében az EBU-nak szoros figyelemmel kell kísérnie a fejleményeket az egész kontinensen, hogy megtehesse a szükséges intézkedéseket a látáskorlátozottak társadalmi biztonságának védelme érdekében.

Következtetések

Európában a vakok és a gyengénlátók már évek óta tisztában vannak a kontinensükön végbemenő politikai, társadalmi és gazdasági változásokkal. Ezek a változások nemcsak életkörülményeiket érintik, de aláássák a társadalom hozzáállását is. Meggyőződésünk, hogy egy olyan társadalomban, ahol a verseny eszméje látszik eluralkodni, a látáskárosodottaknak fokozott nehézségekkel kell megbirkóznuk, amikor megkísérlik alapvető jogaik érvényesítését az esélyegyenlőség és a teljes

részvétel területén. Az elkövetkezendő években az EBU-nak fel kell vértéznie magát és tagjait a szükséges elméleti és gyakorlati eszközökkel, hogy

ne csak megvédeni, de javítani is tudja a vakok és a gyengénlátók gazdasági, társadalmi helyzetét Európában.

Európai Kongresszus, Párizs, 1992. aug. 28. – szept. 3.

Szakmai képzés: alapvető lépés a látáskárosodottak integrációja felé

A vakok és a gyengénlátók rehabilitációjára, szakképzésére és munkavállalására vonatkozó javaslatok

1. Az EBU tagországai és maga az EBU a vakok és a gyengénlátók alapvető emberi jogának tartja az értelmes és méltóságos munkához való jogot.
2. A vakok és gyengénlátók országos intézményeinek a megfelelő állami hivatalokkal együttműködve következetesen kampányt kell folytatniuk a társadalom egészségének és különösen a munkáltatók felvilágosítására a látáskorlátozott munkavállalók valódi képességeiről és szükségleteiről a tudatlanság és a félreértések ellensúlyozására.
3. Az országos szervezetek gyakoroljanak nyomást kormányukra olyan intézkedések és programok bevezetése érdekében, amelyek segítségével a vakok és a gyengénlátók saját vállalkozásba foghatnak egyénileg vagy szövetkezeti formában.
4. A tagszervezetek folytassanak kampányt és győzzék meg kormányukat egy 6%-os foglalkoztatási szint bevezetéséről és végrehajtásáról a megváltozott munkaképességűek számára 1998-ig. (Ez a szint Magyarországon jelenleg 5%.) Ezt az általános foglalkoztatási szintet a látássérültek speciális programjai kiegészítőjének és nem helyettesítőjének kell tekinteni.
5. A tagszervezeteknek intézkedéseket és törvényeket kell kezdeményezniük a hagyományosan vakok és gyengénlátók által betöltött állások megőrzése és védelme érdekében. Javaslataik kidolgozása során külön figyelmet kell szentelniük az egyes országokra jellemző különböző hagyományokra, foglalkoztatási mintákra és munkaerőpiaci feltételekre. Továbbá azokban az országokban, ahol nincs érvényben a fogyatékosok hátrányos megkülönböztetését tiltó általános törvény a foglalkoztatás területén széleskörű kampányt kell indítani egy ilyen törvény létrehozásáért.
6. A tagországoknak olyan törvények és speciális intézkedések bevezetését kell elősegíteniük, amelyek anyagilag ösztönöznék mind a munkáltatókat, mind a vakokat és a gyengénlátókat állások létesítésére és felkutatására.
7. A tagországok és az EBU is tekintse elsőrendű fontosságúnak a vak és a gyengénlátó nők, a halmozottan fogyatékosok és a frissen megvakultak speciális rehabilitációjának, képzésének és munkábaállási lehetőségeinek fejlesztését, ill. bővítését.
8. Fel kell ismerni, hogy a kétkezi munkások különös nehézségekkel küszködnek a gyártási technológia gyors változása és a hagyományosan kézi munkát igénylő iparágak visszafejlődése következtében. A tagszervezeteknek speciális intézkedéseket kell sürgetniük, amelyek segítségével a munkaadók képesek lennének megtartani vak és gyengénlátó munkatársaikat, hogy ők is alkotó módon vehessenek részt a modern termelésben.
9. Számos európai országban, különösen a korábbi keleti blokk országaiban létezett a védett munkahelyeknek egy egész rendszere. Ezek a munkahelyek nemcsak sok ezer gyengénlátó ember legjobb reményeiben jelenlévő munkahe-

lyek Európaszerte, hanem mint a munkalehetőségek egyike a kedvező alternatíva a vakok és a gyengénlátók számára. Miközben elfogadjuk, hogy a vakokat és a gyengénlátókat ösztönözni kell képességeik kibontakoztatására, és hogy a változó termelési módszerek és gazdasági feltételek elkerülhetetlenül a védett munkahelyek számának csökkenéséhez fognak vezetni, a tagszervezeteknek és az EBU-nak is közben kell járnia a kormányoknál, hogy biztosítsák:

- a. ahol szükséges, zökkenőmentes legyen az átmenet a védett munkahelyek rendszeréről a szabad munkaerő gazdálkodás rendszerére, és
 - b. a védett munkahelyek rendszere megmaradjon és elérhető legyen azoknak a munkásoknak a számára, akiknek ez különösen előnyös.
10. Az EBU-nak kezdeményeznie és koordinálnia kell egy akciót a tapasztalatok, gyakorlati értesülések áramoltatására a rehabilitáció, szakképzés, munkahelyteremtés és fejlesztés területén az egyes tagszervezetek között, különös tekintettel a társadalmilag és gazdaságilag fejlettebb országok és kevésbé fejlett szomszédai közötti információcserére. Ezt a létfontosságú programot a Rehabilitációs bizottságnak kell koordinálnia és megvalósítását irányítania.
11. Pénzügyi segítséget kell nyújtani az európai országok közötti csereprogramok lebonyolításához műszaki szakemberek, szakoktatók, valamint vakok és gyengénlátók, az oktatásban részesülő személyek részére. Ezáltal minimálisra csökkennének a speciális szakképzés költségei bizonyos látássérült diákok részére, és maximálisan elterjedhetnének technikai és más területek szaktudásának elemei.
12. Megfelelő rehabilitációs és szakképzés nélkül a vakok és a gyengénlátók nem lesznek képesek munkát vállalni a technikailag gyorsan fejlődő körülmények

között, de még azt a fenyegetést sem lesznek képesek kivédeni, amit a hagyományos foglalkoztatási területeken az új technológiák bevezetése jelent. Ennek következtében a tagszervezeteknek nyomást kell gyakorolniuk kormányukra, hogy modernizálják a rehabilitációt és a szakképzést, hogy maximális számú látássérült vehessen részt benne, és hogy a képzés során figyelembe vegyék mind a látássérültek, mind a munkáltatók változó szakmai elvárásait.

13. Az alkalmazott technológia gyors fejlődése megváltoztatta sok ezer vak és gyengénlátó számára a munkaalkalmakat az elmúlt években. A kormányokra nyomást kell gyakorolni, biztosítsanak pénzügyi támogatást a tagszervezetek számára, hogy technikai kutató, értékelő és adaptációs programokat dolgozhassanak ki, és ahol szükséges, technikai segédeszközöket készíthessenek.
14. Az adaptív technológia költségei a vak és a gyengénlátó egyének számára megfizethetetlenül magasak lehetnek, így a nemzeti szervezeteknek olyan állami támogatással működő hálózat létrehozását kell előmozdítaniuk, ahonnan a rászorultak megkaphatnák a szükséges segédeszközöket, és nekik vagy munkaadóiknak nem kerülne pénzbe.

(folytatjuk)

Közlemény

A budapesti turista szakosztály szervezésében 1994. február 8-án, délután öt órakor az egészséges táplálkozásról tart előadást dr. Zajkás Gábor. Minden érdeklődőt szeretettel várunk a szövetség székházában (Budapest, XIV. ker. Hermina út 47). Belépés díjtalan

További gondolatok egy cikk kapcsán

Rátkai Ödön

Visszhang – messziről

A kiállítás a Vakok Világa novemberi számában hangzott el, Kovács István: Siker volt? c. visszatekintőjében.

A visszhang Hódmezővásárhelyről érkezik ezen kis írás formájában.

Tíz éve múlt, hogy ebben a városban vezettem a vakok és gyengénlátók körzeti csoportjának kulturális foglalkozásait. Az a gyakorlat alakult ki, hogy esztendőről esztendőre egész éves témaköröket dolgozok fel. Már elkészült az 1993. év tervezete is, amikor megkaptam az Óda a fényhez c. antológiát. A tavalyi karácsonyi ünnepségünkön a vendégek előtt megyei titkárunk ajándékként adta át.

Átnéztem, azután módosítottam elgondolásomat. 1993-ban mind a tizenkét hónapban „élő hangos könyvtárként” az antológiát ismertettem a sorstársakkal.

A szerzők közül személyesen ismertem Barth Ferencet. Éveken át naponta láttam a mezőhegyesi templomot, melynek belső-építészeti munkáit ő tervezte, az akkor még jól látó szemével. 1949 telén egy fél éjszakát beszélgettem vele lakásom csendjében, ami számomra igen hasznos és értékes volt. Az antológiából tudtam meg, hogy nem sokkal később megvakult, ő, aki addig a szépnek látója és láttatója volt. 1972 végén Bárczi Jánossal együtt Miskolcon jártam egy díjkiosztó ünnepségen. Barth Ferencet már a felesége vezette ekkor kézenfogva az elnöki asztalhoz. Bárczi könyvei közül olvastam a Vádindítvány és a Zuhánó ugrás című munkáit már e találkozásunkat megelőzően.

Megrázó élmény volt találkoznom ezek-

kel a nevekkkel az antológiában, megrendítettek a régi élmények.

Az 1993. évi előadássorozatban a sorstársak együtt hallgatták a „Szigeti kaland” c. elbeszélés szép leányának kétségbeesett síró-kacagó hangját. Szinte élőben hallották a faluról falura járó drótostót ázó kiállításait, és látták a vele a régi hazába visszainduló Plizsék Mancsi alakját.

A hallgatóság követte Szántó György párhuzamos és divergáns vonalainak különleges irányait, visszaálmodhatták magukat a régi idők fonóiba, megértették az öreg juhász szavát, akinek a sorsán akkorát fordított a történelem, hogy alezredesből juhász lett, miközben a juhászokból lettek az új tiszték.

Lélekben végigjárták a sötétruhás férfi leányának keserves életútját, elmentek Rácz Lilla gondolatainak szárnyán Béla király kegyelem várába. Hallották a fiatalasszony halálának híret világgá kongató lélekharang hangját. Ott voltak szombaton és vasárnap az elhagyott gyermekek intézetében, és hétfőn is ottmaradtak. Megértették az asszonyt bosszúját, s mint ha ott ültek volna az autó hátsó ülésén, útközben hallgatva az újságíró és az úton felvett kisfiú beszélgetését....

Olvastam én hangosan, a sorstársak pedig hallgatták csendesen az antológia sok-sok versét. Nekünk itt, Hódmezővásárhelyen van „háziköltőnk”, hozzászoktunk a versek hallgatásához, de jó volt más hangokkal, új gondolatokkal is megismerni.

Kovács István! Elhiszed-e, hogy mi is, itt a végeken, megismertük a fényhez szóló ódát? Ugye, nemcsak Rózsa Dezsőék lelkes csapata értette meg az antológiát és annak küldetését?

Én megkérdeztem tagjaink közül né-

hány sorstársat, mi a véleményük erről a felolvasás-sorozatról. Íme néhány vallo-
más:

— Az újságíró és a kisfiú utazása csodálatos volt. Becsuktam a szememet és magam előtt láttam, amit hallottunk.

— Én nem szeretem mindenkinek a versét, azt sem mindegyiket, ami az antológiában megjelent, de a versek összessége megérte az egészet.

Egy másik „visszhang”:

— Elhallgattam volna akár fél éjszaka is egy-egy történetet. Semmi hátrányunk nem származott abból, hogy erre az évre témakört cserélt, s ezeket a műveket hallgathattuk.

Én pártoló tag vagyok, jó szemekkel, de súlyos járáshibával – mondta más valaki. Egyik-másik írás híven tükrözi, hogy milyen lelki terhekkal küszködnek a gyengélátó emberek. Az ilyen dolgokról hallanunk kell, olyanoktól, akiknek a maguk sorsa hitelesíti szavukat.

— Nem volt elvesztegetett idő ez a 12 óra.

És még egy valakinek, egy idős embernek a szavai:

— Engem, mint nagyon rosszul látó embert, egy csöppet sem zavart, hogy egyik-másik írás a vakokról, és a mi bajainkról szólt. Sőt: a magunk valóságát éreztük kicsendülni az írásokból. Bizony így élünk mi, vakok és csökkentlátók. Nekem 28 dioptriás szemüvegem van. Engem is sokszor lenéznak, de nekem így kell élnem.

Én nem tudom, hogy Somogyban, Zalában vagy akár Pest megyében tudják-e a sorstársak, hogy valóban jogos büszkeségünk lehet ez az óda. Hódmezővásárhelyen már sokan tudják. Legalábbis azok, akik eljárak az 1993. évi kulturális foglalkozásokra.

Én nem vitára szántam ezt az írást, hanem egy elismerő kéznyújtásnak. Bízom abban, hogy sok kéz nyúl felétek ilyen éré-
zéssel.

Kovács István! — írásod nem volt hiá-

bavaló, a fényhez írt óda pedig nem maradt holttö-
ke.

Én köszönöm megyei szervezetünk vezetőségének, hogy 1992 karácsonyán ilyen ajándékot kaptam tőlük. Az antológia méltó helyet kapott könyveim között és lelkemben is.

Illés Rudolf:

Válasz Kovács István cikkére

Pár szóval szeretnék hozzászólni Kovács István lapunkban megjelent írásához.

Egyetértek a cikk szerzőjével abban, hogy becsüljük meg értékeinket. Az „Óda a fényhez” c. antológia valóban gyönyörű kötet, mindenki könyvespolcára ajánlott.

Az ára sem sok. Valamennyi szövetségi tag kötelességének érezhetné, hogy megvásárolja. Ha nem is magának, akkor a jó barátoknak, rokonoknak, akik értékelnék ezt a szép kötetet.

A cikkből hiányolom annak a ténynek az említését, hogy hány példány kelt el eddig. Úgy tudom, hogy háromezer példányban készült az antológia. Legutóbb a Komárom-Esztergom megyei beszámolóban olvastam, hogy náluk kilencven darabot adtak el a kötetből. Ezért dicséret illeti őket. Én magam kettőt is vásároltam, s a könyvespolcom legszebb helyén tartom őket.

Köszönet Kovács Istvánnak, hogy szólt a kötet sorsáról. Mert ez is vakügy, s a látó társadalomnak a vakokról formált érté-
ítéletéhez feltétlenül hozzájárul a kötet megjelenése és létezése.

Mi magunk pedig ne csak a tagdíjat befizetni menjünk el székházunkba, hanem látogassuk gazdag programjainkat is. Ezenkívül ismerjük is meg jobban egymást. Ma már kulturált környezetben le-

het esténként pár órát eltölteni székházunkban.

Szorosabb baráti szálak kialakulását szeretném látni a sorstársak körében, a mi kis „társadalmunkban”.

Lak István: Tudósítás megyei szervezeteink közgyűléseiről

Tisztelt Olvasóink!

Sajnálatos technikai hiba következtében az itt olvasható rész kimaradt a januárban leközölt tudósításból, Ezért szíves elnézésüket kérjük. (a szerkesztő)

1993. szeptember 23-án tartották meg a Komárom–Esztergom megyei közgyűlést.

Várvolgyi János elnök üdvözölte a megjelenteket, majd köszönetet mondott Hamar Gyuláné, pártoló tagnak, aki rengeteget segít az irodai munkában és a postázásban. Luk János titkár beszámolójában többek között szólt a taglétszám alakulásáról, a sorstársak helyzetéről, az egyesületi munkáról. Köszönettel említette meg, hogy tavaly, karácsony előtt a megyei önkormányzat 28 tagtárs részére adott személyenként kettőezer forintot. A megye székhelyen a munkába járó tagtársak kísértőinek díjtalanul biztosítja a közlekedési vállalat az utazást. A városi önkormányzat ingyenesen bocsátotta a szervezet rendelkezésére a közgyűlés megtartására a termet. A megyei szervezet több alkalommal is rendezett kirándulást tagjainak.

Szeptember 25-én a Vas megyei szervezet tartotta közgyűlését. Hegedűs László, a szervezet elnöke megnyitójában köszöntötte a megjelenteket. Ezután Nagy János szaválata következett. Németh Tibor, a szervezet titkára tájékoztatójában foglalkozott a tagság helyzetével, a létszám alakulásával, amely jelenleg 340 fő. A szervezet adományszámláján sikerült növelni az összeget. Teljes jogú tagként beléptek a Vas megyei Társadalmi Kamarába. A me-

gyei szervezetnek jó a kapcsolata a Vegyipari Vállalattal, ahol körülbelül hatvan sorstárs is dolgozik. Hasonlóképpen, jó az együttműködés a szombathelyi Vakok Intézetével. Jövőbeni elképzeléseit a megyei szervezet az idei meghívójában is körvonalazta.

A hozzászólásokban elismeréssel szölkak az új vezetés eddigi munkájáról.

A Somogy megyei szervezet küldöttközgyűlése szeptember 30-án volt. Az esemény műsorral kezdődött. A helybeli katolikus gimnázium diákjai –köztük Hosszu János tagtárs tanulói is– léptek fel énekszámokkal és szavalatokkal. Csik Lajos, a szervezet elnöke mondott rövid bevezetőt. Ezt követően Forró József titkár, az írásos anyaghoz rövid, szóbeli kiegészítést fűzött. Foglalkozott a tagság helyzetével, a létszám alakulásával, az egyesületi élet eseményeivel. Említést tett arról, hogy Zala megyével közösen kirándulást szerveztek az igali gyógyfürdőbe. 1992-ig a kaposvári önkormányzat hatvan sorstárs részére adott kettőezer forint segélyt személyenként. A megye székhely legforgalmasabb pontján a közlekedési lámpa jelzéseit hangosan beszélő rendszer egészíti ki a látásérültek biztonságos közlekedése érdekében. A hozzászólásokban kérték, tegyenek lépéseket annak érdekében, hogy a cukorbetegeknek járó havi száz forint kiegészítést emelje a kormányzat.

Lapunknak viszonylag kevés az előfizetője a megyében, pedig sok fontos információhoz juthatnának a tagtársak a folyóirat olvasása révén.

A Jász–Nagykun–Szolnok megyei szervezet 1993. október 2-án tartotta meg közgyűlését. Kiss Endre elnök bevezetője után dr. Baranyi Imréné tartotta meg beszámoló-

lóját. Többek között a következőket mondta el:

Az elnökségi ülésekre meghívják a megye országos küldötteit, az elnökségi póttagokat és a területfelelősöket, valamint a klubok vezetőit is. A területi munka növekedésével újabb települések kapcsolódtak be a szervezeti életbe. Hét klub működik a megyében, közülük kettő is szervezett országos méretű programot. A túrkevei klub nyaraltatást, a karcagi pedig a vakvezető kutyával közlekedőknek és kutyáiknak táborozást.

A megyei szervezet Békés és Baranya megyével kölcsönös tapasztalatcsere látogatáson járt egymásnál. A szolnoki "Segítő Kezek Klubja" farsangi műsorként játékos programot szervezett a megyében működő többi klub részére. A kőteleki táborban a Vöröskereszt a megyei szervezet tagjai és látó fiatalok részére egynapos találkozót rendezett, ahol egymás problémáit ismerhették meg a fiatalok. Szívesen iktatja be programjába egy-egy község a közkedvelt információs napot, amelyen egyszerre több tagtárssal is találkozhatnak a megyei szervezet vezetői, és mindenkit érintő általános kérdésekről beszélgethetnek.

Az „Óda a fényhez” c. antológia, amely sorstárs alkotók műveit tartalmazza, megjelenése mérföldkövet jelent a szövetség kulturális életében. A kötet műveiből több megyében is tartottak bemutatót. A könyvből 250 kötet talált gazdára a megyében az irodalomkedvelők körében. A klubvezetők közül a titkár beszámolóját kiegészítették Germann Sándorné, Harsányi Istvánné, Sallai Margit és Sándor Gyula.

A megyei szervezet pályázatok útján nyert jelentősebb összegeket. Az egyesületet számontartják a megyében és partnernek tekintik a különféle intézmények. A közgyűlés napjának délutánján a vendégek tiszteletére a budapesti Dallamoktól együttes adott műsort.

1993. október 5-én került sor a Győr–

Sopron–Moson megyei szervezet közgyűlésére. A Győri Evangélikus Általános Iskola tanulói szavazatokkal, a Zeneművészeti Szakiskola növendékei, Horváth Eszter és Lakatos Tamás zene tanár sorstársak közreműködésével zene művekkel köszöntötték a megjelenteket.

Dömötör Lászlóné, a szervezet elnöke mondott bevezetőt. Nagy Ernő, a szervezet titkára beszámolója kezdetén megemlékezett az Aradi Vértanukról. Ezt követően részletesen tájékoztatta a közgyűlést az elmúlt esztendőben végzett munkáról. Arról is említést tett, hogy a megyei szervezet munkájáról az Országos Elnökségnek is beszámolt 1993. szeptember 29-én. Lapunk, az elnökségi tudósítás mellékleteként részletesen ismertette a beszámolót, ezért most erre külön nem térek ki.

1993. október 7-én tartotta közgyűlését a Veszprém megyei szervezet. Almási Gyula sorstárs és növendékei adtak bevezetésként műsort. Csehné Huszics Márta, a szervezet elnöke, megnyitója után dr. Szőke László titkár beszámolója következett. Szólt a taglétszám alakulásáról, a munkavállalók helyzetéről. Elmondta, hogy 1993-ban a szervezet új, nagyobb irodába költözött. A körzeti csoportokkal kapcsolatban arról szólt, hogy azok vezetőit meghívják az elnökségi ülésekre. A megyei szervezet munkájáról augusztus 25-én számoltak be az Országos Elnökségnek. Erről részletes tájékoztató jelent meg akkor lapunkban, ezért most itt nem taglalom.

A hozzászólók közül Danyi Ernő kifogásolta a segédeszközök minőségét. Szorgalmazta, hogy a különféle iskolák kapjanak tájékoztató ismertetőket a látássérültekről, a fehér bot szerepéről, és arról, hogy miként segítsék a vakok közlekedését.

A Borsod–Abaúj–Zemplén megyei szervezet 1993. október 9-én tartotta közgyűlését. A szervezet kultúracsoportja adott

műsort, majd a néptánc csoport lépett fel.

Hornyánszky Tivadar, a szervezet elnöke köszöntője után dr. Kiss László titkár beszámoló-

ja következett. Elmondta, hogy a megyében jól működik a területfelelősi hálózat és újabb területeket kapcsoltak be a munkába.

1993. május 7-9-e között a megyei szervezet megrendezte a II. Borsodi Randevút, amely országos jellegű esemény volt. Ennek keretében az országos műveltségi játék egyik elődöntőjének lebonyolítására és a szavalóversenyre is sort kerítettek. Szerencsen Szóllósy Rózsa területfelelős szervezésében nagy sikerrel mutatták be az „Óda a fényhez” c. antológiát. A közgyűlésen a megyei társadalombiztosítás részéről Bobák Kornél osztályvezető válaszolt a tárgykörben felmerült kérdésekre.

1993. október 10-én Fejér megyében tartották meg közgyűlésüket. Gelencsér Vilmos elnök bevezetője után dr. Horváth Lajos, a székesfehérvári Szent György Kórház szemész-szakfőorvosa tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. Hacsek József, a megyei szervezet titkára tájékoztatójában foglalkozott a taglétszám alakulásáról. Elmondta, hogy a megye 95 településén 748 tagja van a szervezetnek. Továbbá beszélt a sorstársak helyzetéről, az elnökség munkájáról. Úgy tervezik, hogy a megye nagyobb településein (Bicske, Dunaujváros, Mór, Sárbogárd) körzeti cso-

portokat hoznak létre. Egyik hozzászóló kérte, hogy a jövőben hívják meg a közgyűlésre a megye településeinek önkormányzati képviselőit is.

A Budapest és Pest megyei szervezet 1993. október 16-án tartotta küldöttközgyűlését. Pinviczki György elnök megemlékezett a megyei szervezet fennállásának 40. évfordulójáról. Borbély Lajos, a szervezet titkára az írásos beszámoló anyagát szóban kiegészítette. Először az irodai munka és a tagnyilvántartás korszerűsítéséről szól. Szabó Lajos a megyei szervezet közlekedéssel foglalkozó tagja felszólalásában először közlekedési problémákkal foglalkozott. Ezután a Vakok kertjével kapcsolatban sajnálattal mondta el, hogy ezt a kiváló pihenőhelyet, a jó levegőjű parkot csak kevés sorstárs használja.

A hozzászólók közül Szigeti Sándor több társa nevében is kérte, hogy a pontírásban megjelenő rádióműsor közölje a Duna TV műsorát is. Több helyen is kérték, hogy a Vakok Világa című folyóiratunk hangos változatban is készüljön el, így azokhoz a tagtársakhoz is eljuthat, akik idősebbek és látásuk romlása után már nem tudják megtanulni a Braille írást.

Nagy Istvánné ajánlotta, hogy a szövetség vezetői keressék fel az illetékeseket és a tagság részére biztosítsanak kedvezményes színházlátogatási lehetőséget.

Licskai István javasolta a tagdíj emelését, amelyet a megyei szervezet küldöttközgyűlése jóváhagyott. ● ● ●

Felhívás versmondó versenyre

Az MVGYOSZ Kulturális Osztálya 1994. április 16-án délelőtt 10 órakor versmondó versenyt rendez szövetségünk székházában (Budapest, XIV. Hermina u. 47.) A versenyzőknek egy kötelező és egy szabadon választott költeményt kell elmondaniuk. Az idén ősszel lesz 50 éve annak, hogy meghalt radnóti Miklós (1909-1944), szá-

zadunk egyik jeles költője. Művei közül bármelyik alkotást választhatják a versenyzők, kötelező versként. A szabadon választott vers bármely más költő műve lehet. Ugyanakkor, a versmondók a kiválasztott verset tartalmazó kötetet, vagy gépelt szöveget hozzák magukkal.

Jelentkezni írásban, telefonon vagy személyesen lehet 1994 április 8-ig szövetségünk kultúrosánaál, Nagy Péternél. ●

Borzásy Hajnalka

A Homérosz Kórus Stuttgartban

1993. november 11-én kora reggel, egy nagy Ikarusz autóbusz állt meg a MVGYOSZ székháza kapuja előtt. Nem sokáig kellett várakoznia a fűgén igyekvő, fehér botos utasaira és kísérőikre. A két sofőr gondosan helyezte el csomagjainkat, majd búcsút véve a családtagoktól, kényelmes buszunk kigördült a Hermina útról, Németország felé.

A csoport vezetője és tolmácsa Péczkáné Kovács Mária volt. Ő és Nagy Péter, a szövetség kulturális előadója, már előzőleg elrendezték az utazással kapcsolatos tennivalókat. Később is készségesen segítettek, köszönettel tartozunk nekik gondoskodásukért, fáradozásukért.

Már korábban is érdekelt az utazás előzménye: vajon honnan az ismeretség, miért éppen a Homérosz kórust tüntette ki meghívásával a stuttgarti énekesek egyesülete? A 16 órás hosszú úton sikerült választ kapni: 1990-ben Esztergomban történt, a kórusok találkozáján. A stuttgartiakat ekkor is Elisabeth Havar vezényelte, aki már régebben szimpatizált a vakok kórusával. Elhatározta, hogy amint teheti, segíteni fogja őket. Már ekkor felvetődött

a meghívás lehetősége...

Egy évvel később újra eljött Esztergomba mindkét kórus, s már mint régi jó ismerőst köszöntötték egymást. Varró Attilát abban az évben Magyar Csaba helyettesítette. (A stuttgartiak kétszer is ellátogattak városnézésre Budapestre. Akkori élményeiket most is szívesen emlegetik.) A Homérosz kórus éneklése német barátainknak annyira megtetszett, hogy 1993-ra realizálták meghívásukat.

Minkét részről megkezdődtek az előkészületek. Elisabeth Havar szervezésével, a három stuttgarti kórus anyagi alapot biztosított a következő évben: karácsonyi ajándék formájában. A legnagyobb gondossággal és szeretettel készítették elő szereplési lehetőségeinket és ellátásunkat.

Itthon intenzív próbák, művészi felkészülések és sok-sok utánajárás, szervezői munka előzte meg az utazást. A kórus hölgytagjai a Szövetségtől új, fehérselyem, méretre készült blúzt kaptak, fekete csokornyakkendővel. Külföldi fellépésük biztonságát s a közönség szimpátiáját nagyban növelte ez a csinos megjelenés. Németh Tamásék tartották a baráti kapcsolatot a karmester asszonnyal. Nagy izgalommal igyekezett a kórus, hogy a kitűzött időre megtudjon felelni a stuttgarti elvárásoknak. Így érkezett meg az indulás boldog napja.

Utunk legnagyobb részén autópályán robogtunk. A nagy városokat és falvakat is csak messziről érintettük. Elhaladtunk Bécs, St. Pölten, Linz, Altötting, Passau, Augsburg, Dachau, München, Ulm közelében. Péczkáné Kovács Mária nagy szakértelemmel tájékoztatott bennünket a történelmi és helyi nevezetességekről, ismertetésükkel élénkítette a monoton robogást.

27

Fáradhatatlan segítő-készségével, kedves, mosolygós egyéniségével családi hangulatot varázsolt. Még arra is gondolt, közeledésünkről Münchenben telefonon értesíti a karmester asszonyt.

Nagy volt az öröm, amikor az utolsó elágazásnál összetalálkoztunk a magyar származású Havar Erzsébettel (Elisabeth Havar) és Kriszta asszonnyal. Ők voltak vendéglátásunk fő szervezői. Este 10 órakor érkezünk meg Vaihingenbe, Stuttgart déli kerületébe. Egy elsőosztályú szállodában szállásoltak el bennünket. A hallban mindhárom vendéglátó kórus küldöttsége virággal köszöntött bennünket és szendviccsel, meleg teával, üdítővel kínáltak. Ismertették a következő nap programját, majd felsegítettek bennünket szobáinkba, ahol a párnákon kis kártyára írt üdvözléssel és csokoládéval kedveskedtek.

A bőséges szállodai reggeli után autóbussz vitt bennünket vendéglátóinkhoz. Más-más kerületben egy-egy közösségi házban zajlottak a próbák és az étkezések. Az első napon, november 12-én, a helybeli kórus vendégei voltunk, s a város polgármestere is köszöntött bennünket. Amíg mi próbáltunk a vaihingeni kórus tagjai terítették, ők szolgálták fel az ebédet. A sváb különlegességek és kedvességük igazi családi hangulatot teremtettek. Ebéd után meglátogattuk az Ázsiai múzeumot, ahol megtapinthatuk a fémből és fából készült használati tárgyakat, az indiai népi fafaragásokat és a szobrokat. Üvegekbe zárt keleti fűszereket szagolhattunk. A népi ruhadarabokat nemcsak megérinthettük, hanem F. Marikára felöltve, fogalmat kaptunk az indiai női viseletről. Nagy élmény volt a távoli India életének megismerése. Köszönet illeti vendéglátóinkat ezért is.

Útközben plakátokat is láttunk a falakon a Homérosz kórusról és művészeinek nevét is olvashattuk. Barátaink elmondták, hogy az újságok is közölték a vendégkórus és a helybeliek fellépését.

Izgalommal mentünk próbálni esti koncertünk színhelyére az Österfeldhalleba. Közös énekeinket együtt próbáltuk, s alig fejeztük be, már meg is jelent az első zenekedvelő, elegáns vendég. A terem 600-700 ember befogadására készült, s a műsor kezdetéig megtelt minden hely. Óriási, művészi csokrok díszítették a színpadot.

A vaihingeni vegyeskar a Juliska Budapestről című énekkel köszöntötte a vendégeket. A helybeli polgármester kedves szavakkal nyitotta meg a közös hangversenyt. A vegyeskar német kórusművekkel lépett fel, majd a női kar előadta: Stabat Mater és az Ecce panis kezdetű egyházi éneket. A műsor négykezes zongorajátékkal folytatódott, Németh Tamás és Lakatos Tamás Mozart: D-dúr szonátáját szólaltatta meg. Az egyöntetű, virtuóz játékot szünni nem akaró tapssal jutalmazta a közönség. A két művész ezután csatlakozott a Homérosz kórushoz, hogy éneklésükkel segítsék az együttes sikeres fellépését, a gesztus hatott a jelenlevőkre.

Varró Attila vezetésével a Homérosz kórus Kodály Zoltán művével köszöntötte a hallgatóságot, majd előadott három madrigált: a Vágyam lángja éget, a Pici pletykát és a Kicsi nimfákat. Mozart: Hat noctürnjét Varró Attila kísérte zongorán. Az előadást lelkes tapssal köszönték meg a nézők. Pontosság, tiszta intonáció, fiatalos csengés, összeszokottság jellemezte a kórus előadásmódját. A Mozart műnél különösen kifejezésre jutott a jó közös munka.

A szünet után a helybeli vegyeskar különböző népek dalaiból adott elő egy csokrot. A nemzetközi hangulatot Liszt Fe-

renc: XII. Magyar rapszodiája tetőzte be, melyet Németh Tamás kísért briliáns zongorajátékával, a magyar lélek hangulati csapongásait, sokféleségét meggyőzően adta elő. Vastapsot kapott.

A műsort a vendégkórus Kodály Zoltán: Székely keservei és Maros R.: Háros elől kezdetű népdalfeldolgozását szólaltatta meg, majd a Homérosz kórus köré a vaihingeni énekesek koszorút fontak soraikkal és közösen énekelték el a: Dona nobis kezdetű dalt. Átéltük a fohász időszerűségét: „...Uram adj nekünk békét...” A hatás leírhatatlanul nagyszerű volt, ekkor teljesedett ki Elisabeth Havar és Varró Attila közös munkája. Végül az: Ein Guter Tag zu Ende geht, kezdetű német énekkel búcsúztunk, Nemcsak a kórus sorai, hanem a közönség is, kéz a kézben énekelt. Szárnyalt a dal „országrol országra”, barátsággal az egész terembe.

A második napon, november 13-án, a reggeli végeztével vásárolni indultunk. Segítettek barátaink is, ízelítőt kaptunk a német áruházak szombati forgatagából. Délben viszont már vártak bennünket Bernhausenben. Itt a közösségi házban étkeztünk, asztalainkat ízlésesen, rózsaszínű fokföldi ibolyákkal, rózsaszínű szalvétákkal és gyertyával díszítették. Meggyújtották gyertyáinkat, s nemcsak a fényt, hanem a belőle áradó meleget is érzékeltették, amelyből a hit és a szeretet áradt felénk. Délután a templom lépcsős szentélyében tartottunk próbát, ahol nem volt egyszerű elhelyezkedni. A szombat esti szentmise után itt tartottuk az egyházi művekből összeállított kórus-koncertünket. Itt nemcsak a plakát és a hirdetések, hanem maga a plébános is felhívta hívei figyelmét másnapi plieningeni fellépésünkre. Kedves szavakkal köszöntött bennünket, mindenütt figyelmet, szeretetet tapasztaltunk.

Műsorunk a templomban Schubert: Heilig, heilig, heilig miserészletével kezdődött, a helybeli kórusokkal közösen. Nem maradt el a hatás és a tetszésnyilvánítás. Felléptek változatos műsorukkal a stuttgartiak is, s egy férfikar is bemutatkozott. Felfigyeltünk a szépen képzett hangokra, különösen a tenor lágy, kellemes hangzására. A Homérosz kórus egymás után szólaltatta meg Liszt: O salutaris, Mozart: Ave verum és Arcadelt: Aver Maria kezdetű műveit. Befejezésül a Dona nobis pacem többszólamú kánont szólaltattuk meg a többi kórusal közösen.

A harmadik napon, november 14-én Stuttgartban voltunk Plieningen kerületben. Délelőtt a Szt. Márkról elnevezett templomban énekeltünk, ünnepélyesebbé téve a vasárnapi istentiszteletet. Gyermekek keresztelés is volt. Külön köszönetet kaptunk a közreműködésért a liturgiát végző lelkésznőtől. Innen egy XII. századbéli fagerendás műemlékházba mentünk, valamikor itt tárolták a tizedbe leadott gabonát. Most is tized-házként emlegetik. Óriási, padlásból kialakított színházterem lett. A színpadot cserepes páfrány és ciklámenek egész sora díszítette. A nézőtérről lépcsőkön lehetett felmenni a pódiumra, s kísérők segítettek a problémamentes felvonulást. Mindössze egy cserép esett „áldozatul”. Később helyi specialitásokkal kedveskedtek, s igen kellemes meglepetés következett: iskolás gyerekek tangóharmonika együttese szórakoztatott bennünket. Kilenc, tizenkettő és tizennégy évesekből állt a csoport, fiatal tanárnő vezette őket. Most mi tapsoltunk nekik, este pedig ők nekünk.

Az utolsó közös hangverseny a helybeli vegyeskarral, élén Elisabeth Havarral, eb-

30

ben a sajátos hangulatú színházteremben történt. Németh Tamás és Lakatos Tamás ismét nagy sikert arattak négykezes zongorajátékukkal. A férfikar többszólamú dalokat adott elő, majd a női kar következett. Szünet után Németh Tamás, Liszt: XII. Magyar rapszodiáját adta elő, s virtuóz zongorajátéka magával ragadta a közönséget. Hosszan ünnepelték. (Ekkor ötlött fel bennem, hogy Tamás nemcsak nevében Német, más nemzet már nagyobb lehetőségeket biztosított volna érvényesüléséhez, mint mi. Itt még a Szövetségre hárul a feladat, hogy a magyar vak művészeket itthon és külföldön is szerepléshez juttassa. Egynek a dicsősége visszaverődik a látássérültek társadalmára s elősegíti megbecsülésüket.)

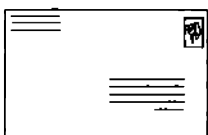
A Homérosz kórus különösen az egyik német nyelvű éneknél aratott nagy tetszést, minden résznél elismerő taps szakí-

totta meg a fellépést.

Végül a kórusok együttesen adták elő a: Doina nobist, majd a Homérosz kórus női tagjai egy szál piros rózsát kaptak a vendéglátó kórustól. Itt is együttesen, kéz a kézben, összeölelkezve énekeltünk nemcsak a kórusokkal, hanem a közönséggel is az: Ein guter Tag zu Ende geht-et. Olyan ünneplést kapott a kórus, amelyben csak kevesen részesülnek külföldön és hazájukban.

Sokáig maradtunk még együtt ének-társainkkal, ajándékot is cseréltünk. Szép emlékekkel vettünk búcsút barátainktól, különösen Elisabeth Havartól. A befejező koncert ünnepi hangulata emlékeztetett bennünket: érdemes nemes ügyért fáradni. A Homérosz kórusnak fejlődnie és élnie kell. Boldog vagyok és köszönöm, hogy kísérőként együtt lehettem a kórusral. Kívánom, szerezzenek művészetükkel még sok örömet itthon és „országrol országra”. ● ● ●

Bartha Zsuzsanna: Levelezői rovat

A következő levél érkezett szerkesztőségünkbe, amelyet örömmel közreadok, annak reményében, hogy megértésre talál.

„Azzal a kéréssel fordulok Önökhöz, hogy szíveskedjenek segítségemre lenni, mivel én is segíteni szeretnék másokon.

43 éves rokkantnyugdíjas vagyok, öt éve leszálalkoltak szívpanaszok miatt. Kettő gyermekem van, de ők önálló életet élnek, s rám nem igen van szükségük, vagyis nincs akire főzök, nincs akiről gondoskodjak, tehát hiányzik az a tudat, hogy nincs kötelezettségem mással, csak önammal szemben. Ez az érzés viszont nekem nem elég.

A gyermekeim hívnak magukhoz, de nem látom szükségét az otlétemnek, mert igazán nem engednék tevékenykedni. Még azt sem engednék, hogy a háztartásukat vezessem. Az ő kíméletük nekem büntetés lenne, mert nem tudok úgy élni, hogy heverésszek, olvasgassak, stb.

Olyan nénit, vagy bácsit keresek –lehet házaspár is –, akinek ténylegesen segíthetnék, aki igazán rászorul az én munkámra. Szívesen oda is költöznék, sőt, örömmel tenném, mert nem szeretek itt lakni. Családtagként, ha elfogadnának, minden ellenszolgáltatás nélkül tenném a dolgomat, gondoznám és ápolnám, ha találnék ilyen rászoruló személyt.

Köszönettel és tisztelettel: Győrfiné Sal-lai Veronika, 2452 Ercsi, Cukorgyár ltp. 17. fsz. 4.”

Lak István:

Utazás a Balaton körül

Az MVGYOSZ Budapesti Turista Szakosztálya 1993. szeptember 24-26-a között kirándulást szervezett a Balaton környékére.

Idegenvezetőnk utunk során gyakran idézett Eötvös Károly (1842–1916): Utazás a Balaton körül c. regényéből, ezért választottam írásomnak a fenti címet. Ugyanakkor azért is, hogy felhívjam a kedves olvasók figyelmét a ma már kissé elfeledett íróra és művére.

A kirándulásra a Budapesti Hőerőmű Vállalat díjtalanul rendelkezésünkre bocsátotta autóbuszát, amelyet Matók Mihály, az üzem dolgozója és régi kedves ismerősünk vezetett. Egyébként a vállalat már régóta jelentősen támogatja a Turista Szakosztályt.

Idegenvezetőnk Fülöp Olga villamosmérnök volt, aki mindenre kiterjedő figyelemmel és szeretettel látta el a számunkra oly fontos munkát.

Utunk első állomása Tab volt. Ez a körülbelül ötezer lakosú település 1989-ben kapott városi rangot. A kisvárosban református, evangélikus és katolikus templomok találhatóak.

Az utóbbi 1756-ban épült fel barokk stílusban, szentélykupoláján Dorfmeister István festményei láthatók. Tabon 1975-ben nyílt meg a galéria, amely Nagy Ferenc fafaragó művész alkotásait mutatja be. Az 1920-ban született, helyben élő mester remekműveit tekintettük meg a múzeumban. Az alkotó gondosan, aprólékos finomsággal kidolgozott, csodálatos munkái fogva tartottak bennünket. A szebbnél szebb alkotásokat kiválóan érzékelhettük tapintással is. A sok remekmű közül íme né-

hány: Lakodalmas menet (sokalakos, domborkompozíció); Triptichon (hármasszoros szárnyas oltár, amely a Szent családot ábrázolja); Egy kislány csodálatos hajfonattal; Asszonyok munkaközben (az egyik kapál, a másik répát szed); Zsákot emelő legény.

Tabról Kereki községbe mentünk. A nyári meleg időben két órás sétát tettünk a szép erdei környezetben a középkori vár romjaihoz.

Következő állomásunk Kőröshegy volt. Itt a XV. századi eredetű gótikus templomot néztük meg. Ebben a szépen rendbehozott templomban nyaranta hangversenyeket tartanak. Egy ideig Kőröshegyen élt Széchenyi Zsigmond (1898–1967), a nagy utazó, vadász és író. Az itt található kastélyban írta legismertebb regényeit, köztük a következőket: Afrikai tábortűzek, Csui, Ünnepnepok. (Ezek a művek szövetségünk hangos könyvtárában is megtalálhatóak).

A délutáni órákban érkeztünk Balatonboglárra, szövetségünk üdülőjébe, amely éjszakára szálláshelyünk volt.

Kirándulásunk második napján, reggeli után a Balaton mentén haladtunk tovább, majd déli irányba, Nagyatád felé fordultunk. Utunk szép dimbes-dombos tájakon vezetett át, amelyet erdők, ligetek, gyümölcsösök öveztek. Áthaladtunk Marcalin is, az egykori megyeszékhelyen.

A tervezett időre érkeztünk a gyógyfürdőjéről is ismert, Rinya patak menti Nagyatádra. A 12 ezer lakosú város Dél-Somogy gazdasági és kulturális központja. A települést külföldön is ismertté tette a nyaranta itt működő Nemzetközi Fafaragó

Tábor. A táborban alkotó faszobrászok munkáit a szoborparkban állítják ki, amelyet szintén felkerestünk. Durgó Tibor fo-

tóművész, a szoborpark vezetője, a nyári táborok szervezője mutatta be a kiállított műveket. Elmondta, hogy Nagyatádon 1975 óta rendezik meg nyaranta a Nemzetközi Faszobrász Tábor. A világ szinte minden részéből járt már itt alkotóművész. A tábor nyelve az angol. A 10 hektáros területen hatvan modern nonfiguratív, nagyméretű alkotás látható.

Durgó Tibor nagy-nagy szeretettel mutatta be az alkotásokat, s a nem látók részére is igyekezett azokat érzékelhetővé tenni.

Nagyatádról a közeli Csurgóra utaztunk. A körülbelül hatezer lakosú település 1989-ben kapott városi rangot. Híres középiskolája 1792-ben kezdte meg működését. Somogy megye első középiskolája volt. Később felvette Csokonai Vitéz Mihály nevét, aki közel egy évig tanított Csurgón. Értékes műemléke a városnak a római katolikus templom. Mindkét nevezetességet megtekintettük Csurgón.

Csokonai Vitéz Mihály (1773-1805), a felvilágosodás korának legnagyobb hazai költője, somogyi tartózkodása idején több helyen is időzött, majd Csurgón segédtanító lett 1800 nyaráig. Korszerű módszerekkel tanította diákjait. Több műve is Somogyban íródott, amelyek itteni emlékeit őrzik. A városhoz és régi középiskolájához egy másik nevezetes személyiség, Nagyváthy János (1755-1819), a kiváló mezőgazdász neve is kapcsolódik. Életének utolsó 22 évét Csurgón töltötte és nagyon sokat tett a gimnáziumért. A város és az iskola kegyelettel őrzi a két jeles személy emlékét. Az iskola melletti parkban mindkettőjük szobra megtalálható.

Délután a Marcali közelében lévő Nikla községbe érkeztünk, ahol Berzsenyi Dániel (1776-1836) egykori lakóházát kerestük fel, amelyben a nagy költő emlékére múzeumot rendeztek be. Berzsenyi Dániel 1804-től haláláig élt itt. A gazdálkodás mellett esténként verseit írta. Berzsenyit tekinthetjük legnagyobb óda költőnknek. A múzeumi tárlókban írásai, egykori használati tárgyai tekinthetők meg. A szobák korabeli bútorokkal, eszközökkel berendezettek. Egy dombormű a költő arcvonásait őrzi.

Este a balatonboglári üdülő társalgójában vidám játékkal, tombolával és zenével fejeződött be a nap.

A harmadik napon ismét a Balaton mentén utaztunk nyugati irányban, majd megkerülve a tavat, Szigligetre érkeztünk. Itt egy hosszabb gyalogos túrát tettünk, felmentünk a 247 méter magasan lévő vármaradványaihoz. A hegy tetejéről a Balaton és a környező hegyek panorámájában gyönyörködhetek látó társaink.

Később megérkeztünk Badacsonyra. Az egykori, híres présházban berendezett Szegedy Róza Emlékmúzeumba látogattunk el. A présházat a XVIII. század második felében építette a Szegedy család,

népies, barokk ízlés szerint. Az épület a történelmi borvidék legnagyobb présháza volt. Ennek boltíve pincéjében értek a kiváló borok. A tavasztól őszig tartó munkák idején a ház konyhájában főzték a finom, ízletes ételeket. Az emeleti részen a félköríves árkádok mögötti szobákban lakott Róza asszony és férje, Kisfaludy Sándor. Itt éltek boldog házasságban 32 éven át. Róza asszony szellemi partner és a gazdálkodásban is a rend őre volt.

Kisfaludy Sándor (1772-1844) nemesi származású, középbirtokos író volt. Szerelmének és házasságának történetét

Himfy szerelmei címmel írta meg. Ez a költeményfűzér irodalmunk első versciklusa.

A Balaton menti várakról szóló regéket is összegyűjtötte. Megtekintettük a múzeum gazdag gyűjteményét, amelyben az egykori lakók használati tárgyai, eszközei, bútorai találhatóak.

Badacsonyból a délutáni órákban indulunk el hazafelé. A nagyon jól sikerült, élményekben gazdag kirándulásról az esti órákban érkezünk meg Budapestre.

Melegi Karola: Bűnügyi mazsolák

...A szerencsését próbálta ki december 13-án az az úriember, aki betért egy Margit utcai könyvesboltba. Kiválasztott néhány művet, zsebrevágta, majd fizetés nélkül távozott. A szerencse azonban elhagyta: alig néhány lépés után elfogták a rendőrei. Három darab könyvet koboztak el tőle, több mint 10 000 forint értékben. Az alaposabb szemrevételezés után kiderült: egy értékes francia-nyelvkönyv is lapul a zsebében. Ezt egy másik üzletből vitte magával, ahol szintén elmulasztotta a fizetést. Az ugyancsak nála levő fürdőszobagarnitúráról is kitűnt, azt is hasonló „feledékenységgel” vitte magával. A Vasedény dolgozói megörültek a visszaszolgáltatott holminak. A gyanúsított beismerte tettét, s feltételezhetően irodalom-szeretetére hivatkozott...

...Egy nappal később hasonló eset történt, az elkövető itt sem járt jobban. A vérmes tolvaj, aki már háromszor volt büntetve, egy Bem József utcai üzlet kira-

katát törte be. Lévén, hogy mint mondta: horgászbolond, kilenc darab horgászbotot és négy darab horgászkeszletet cipelt magával. Nem kis feltűnést kelthetett a zsákmányt cipelve, mert hamarosan elkapták. Feltételezhetően nem a halak vitték el a hiányzó nyolc darab botot, a rendőrség ugyanis csak egyet talált nála a házkutatás során. A horgászkeszletnek azonban nemcsak a halászat lehetett a kedvenc időtöltése. A bűnüldözőszervek több másik büntetett elkövetésének gyanúja miatt is körözik. Három gépkocsifeltörés és kirakatbetörés (gyanúja) szárad a lelkén...

...Alaposabb munkát végzett viszont az a VI. kerületben levő Csibi presszóba behatoló férfi, aki falbontással igyekezett befele. Akadályt nem ismert, s be is jutott a borozóba. Némi készpénzzel és pár üveg vodkával gazdagabban távozott. Nem élvezhette azonban sokáig a „sikert” és az italt, mert két nappal később már el is kapta a rendőrség...

...Gy. István 18 éves fiatalember a Kossuth téren ütkö-

zött Volkswagen típusú gépkocsijával. A helyszínre érkező rendőr igazoltatta a karambolban résztvevő sofőröket. Ek-

kor derült ki, hogy Istvánnak nincs érvényes vezetői jogosítványa. Amikor a kocsipapírjait kérték tőle, megjegyezte, hogy azok nincsenek nála. A barátjáé a jármű. Ekkor már gyanússá vált a dolog, s a hivatalos közeg bepillantott az autó belsejébe is. Rövid szemlélődés után, amikor félre akarta állítani a négykereki, észre vette, hogy az indítózár kulcsával sincs minden rendben. Nem az eredeti, hanem házikészítésű volt a zárban. Erre már a fiatalember nem tudott újabb mentséget mondani. Kiderült, hogy lopott holmiról van szó. Csak annyit mondott, hogy nem tudta, neki csak itt kellett volna hagynia a téren. Kulccsal az indítóban. A rendőrség körözést adott ki a karambolozó barátja után...

...Nő volt a dologban, derült ki annak a bűnyügynek a végén, amelyben K. Géza súlyos testi sérülést okozott Sz. Györgynek. Csak kevésen múlt, hogy nem halálal végződött a szerelmi féltékenység. Géza a Kékfrankos borozóban „lefejelte” Györgyöt. Majd, amikor az utcán ismét utolérte a menekülőt, ütni, verni kezdte. Rugdosta, majd újra lefejelte. Az ismét menekülőt két sarokkal távolabb kapta el, s felvonzolta a lakásába. Géza arra akarta rá-

kényszeríteni Györgyöt, hogy magnóba mondja, ismerje be: viszonya volt Géza élettársával. Az áldozat azonban kemény dió maradt. Megtagadta a beismerő vallomást, mire támadója egy húskloppfolóval igyekezett nagyobb nyomatékot adni kívánságának. Fejen, majd többször kézen ütötte Györgyöt, s amikor látta, hogy az odaszásnak semmi eredménye, egy konyhakéssel mellkason is szúrta. Szerencsére a keményfejú áldozat életben maradt. Az erőszakos tettes pedig lebukott...

...Súlyos árat fizettek hiszékenységüknek azok a fővárosi lakosok, akik soron kívül szerettek volna telefonvonalhoz jutni. Valószínűleg abbéli pesszimizmusuk, hogy nem kapnak egyhamar vonalat, tette őket elővigyázatlanokká, s ezért dőltek be a csalónak. V. László ugyanis hamis MATÁV igazolvánnyal csengetett be több helyre is, azt ígérve, hogy némi készpénz ellenében, illegális telefonvonalat tud biztosítani. Alkalmanként 100 000 forintot is elkért a szívességért. S nemcsak kért, hanem kapott is. Hogy valójában hány embert vezetett félre, még pontosan nem tudni, de feltételezhető, hogy most már sokan bánják a dolgot.

Csupán a véletlen műve volt, hogy a rendőrök ellenőrizték V. László személyi adatait, s ekkor derült ki, nemcsak a MATÁV igazolvány a hamis, hanem eddig már két elfogató parancs is van ellene...

Sütő Klára: Ünnepség Orosházán

Megyei szervezetünk Orosházi körzeti csoportja 1993. december 21-én tartotta meg a már hagyományos karácsonyi rendezvényét.

Lévai József megyei szervezetünk titkára köszöntötte a szép számban megjelenteket. Az alkalmi műsorban szavalatokkal felléptek Makra Sándorné, Varga Ildikó és

Herman Aurél. A megyei szervezet énekara több dalt adott elő.

A műsor után megvendégelték a jelenlevőket, majd mindenki kapott egy kis ajándékcsomagot. Befejezésül az Orosházi gyülekezet lelkésze karácsonyi idézetekkel emlékezett meg az ünnepről, majd énekkaruk az alkalomhoz illő dalokat énekelt.

Könyvismertető:

Dr Domonkos János: Emlékkönyv Domján Editről

A reprezentatív kiállítású, nagyalakú kötet, szép fényképekkel gazdagon illusztrálva, szubjektív dokumentumok gyűjteménye Domján Edit színművésznő születése 60. és halála 20. évfordulójára. Életében, de halála óta is a legkedveltebb magyar színésznők közé tartozik, aki színházi szereplései mellett a televízióban és a filmekben is kitűnt különböző szerepekben. Az évforduló alkalmából művésztársai, barátai emlékeznek meg e páratlan tehetségű és különös sorsú színésznőről, Thália elhivatott és kiválasztott papnőjéről.

Domján Edit gazdag életutat tudhatott magáénak. Kitartása, hatalmas akaratereje révén a hazai színházi csillagai közé küzdötte fel magát. Bámulatos önfegyelemmel, emberfeletti munkával fogott művészi célja megvalósításához. Küzdelmei során igaz barátokra is lelt és a sors nem tagadta meg tőle az igazi szerelmet sem.

A kitűnő kötetet *Kaló Flórián* „Edit Kedves!” megszólítású levele nyitja meg, amelyben kiemeli:

– Utolsó leveledre, amit 1972. karácsonyán írtál, mindmáig adós maradtam a válasszal. Miért?...

Kállai Ferenc:

– Óriási úrt hagyott maga után, éppen úgy, mint Ruttkai Éva. Mert – számomra – ők ketten voltak az igazi nők. Ma lámpással kell a színházi világban az utódaikat keresni. Ő hölgy volt. Még ma is, ha énekelni hallom, érzem a szívét, a fájdalmát. A hangjában nosz-

talgia cseng a percenként múló szépség iránt. Érezni, hogy könyörög a szeretetért, s azt is, hogy ő mennyire szeret. Tartok tőle, hogy ez utóbbit sokan ki is használták.

Sinkovits Imre:

– Szerettem Vele játszani, mert játékos volt, szenzibilis (érzékeny, finoman érző), pontos, felkészült, megbízható, lelkiismeretes, improvizálásra is kész, de soha nem tudtam Őt megismerni. Ő zárkózott volt, én tapintatos.

Bessenyei Ferenc:

– El tudott vinni a csodák, álmok, örök szépségek világába. Úgy él bennem, mint aki diadalmaskodni tudott a szürkeség, a hétköznapiság, a realitás, az élet méltatlan mivolta, az elmúlás felett. Érezte, hogy az embernek nem addig kell élnie, amíg tud, hanem amíg lehet. Amíg lehet emberhez, művészhez, isten teremtményéhez méltóan létezni. S ebbe az ő normái szerint nem tartozott bele a hanyatlás, az öregedés, leépülés, mellőzés, a meddő, szárnalmas, hiábavaló harc a megállíthatatlan végzettel.

Gábor Miklós:

– Emlékszem egyszer együtt rádiózunk. A Múzeum-kert mellett ballagtunk a Rádió felé, s Edit éppen közlekenyebb hangulatban volt. Azt éreztem, mintha tanácsot akarna nekem adni, s közben magát biztatja, hogy hagyjuk abba a pályát, nem szabad többé színésznek lennünk, így ahogy mi csináljuk, nem éri meg. Persze nem az anyagiakra gondolt. De hogy miért

36

mondta mindezt, azt nem indokolta. Én meg nem kérdeztem rá, nem akartam bizalmaskodni. Tisztelet-

ben tartottam az Ő zárkózottságát, soha nem tolakodtam a közelébe, hogy megfejtsem titkait. Igen, Edit titokzatos, nálunk szokatlan nőtípus volt. Nem modern nő, akinek a büszkesége abban rejlik, hogy hasonlítani akar a férfiakhoz. Bevallom, nekem ez a nő-ideálom.

Bodrogi Gyula:

– Edit azok közé a művészek közé tartozott, akiknek a színpadi énje teljesen elütött magánemberi énjétől. A színpadon naív primadonna volt. Ebben a szerepkörben az egyik legtüneményesebb, legmagávalragadóbb, akit valaha ismertem. Ezzel szemben az életben pontosan megfogalmazott életelv szerint élt. Az a többször hangoztatott és igazán senki által komolyan nem vett nézete, hogy egy nőnek 40 évig szabad csak élnie, nála eltökélt életprogram volt, amit igazolt, mikor 40. születésnapján véget is vetett életének. Itt kell keresni a kulcsot Szécsi Palival való kapcsolatához. Tündérik voltak együtt, aranyosak. Akik ott voltunk körülöttük, úgy éreztük, hogy az életről szól, az élet igenlése, kiteljesedése a két sugárzóan tehetséges, sikeres, szép ember egymásratalálása és együvé tartozása. A rövidesen bekövetkezett két tragédia viszont azt látszik igazolni, hogy az elkerülhetetlen végét, az elmúlás, a halálhoz való kö-

zelítés, annak meghívása kapcsolta őket össze. Végérvényesen.

Hegedűs Géza:

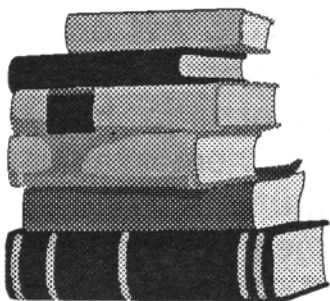
– Történt, hogy Domján Edit Molnár Ferenc „Az üveg cipő” című játékának női főszerepét, a kis cselédkét alakította. Játéka hiteles lélekábrázolás volt. Domján Editet eleve jó színésznőnek tartottam, de ezzel az alakítással színházi életünk legnagyobb művésznői közé emelkedett.

Ikládi László (fotóművész):

– 1972 októberében felhívott telefonon, hogy jó lenne, ha csinálnék néhány portrét. Meglepődtem. Soha nem volt még ilyen kérése. Mikor elkészültek a mintafotók, megmutattam. „Ilyen vagyok?” – kérdezte örömmel – „Jó, majd visszatérünk rá”. Erre soha nem került sor. Utólag megerősödött bennem a gondolat, lehet, hogy ez is tudatos felkészülés volt az általa megtervezett búcsúra? Azt akarta – ki nem mondottan –, hogy maradjon róla egy portrészorozat? Megbízott bennem, rám bízta az üzenetet. Húsz évig nem nyúltam a képekhez. Most adom közre.

A kötet az életmű sok lényeges aspektusát megmutatja: átfogó, reprezentatív memoár-válogatás. Különleges képet ad a nemrég köztünk élt rokonszenves művésznő egyéniségéről.

A szép kivitelű, igen sokoldalú, rendkívül olvasmányos, képei révén pedig látványos, irodalmi színvonalú, drámatörténeti mestermű elsősorban a színházi világ iránt érdeklődőknek ajánlható, de tartalma, szép stílusa, kivitelezése révén, széles körben érdemes beszerezni, majd többször is belelapozni, mert egy varázslatos művésztől, szerepeiről szól hozzánk mindenkor. (Magazin Kiadó, Budapest, Dózsa György út 84/a).

**Az 1993. évben
elkészült könyvek
jegyzéke**

Aldrich, B.S.: És lámpást adott kezembe az úr (kazettaszám: 202)

Amado, Jorge: Holttenger, Az éjszaka pásztorai(444)

Bihari Klára: A csábító(441)

Böll, Heinrich: dr. Murke összegyűjtött hallgatásai(1610)

Dédková, Jermila:

Martina újra táncol(235)

Erős Zoltán:

Magyar irodalmi helynevek(1603)

Fehér Klára: Perben és haragban ..(833)

Forster, E.M.: Szellem a házban ... (299)

Forsyth, Frederick: A negyedik jegyzőkönyv(1600)

Herbert, Frank: Dúne messiása(360)

Hertzog, Arthur: Delej(1609)

Jókai Mór: A fehér rózsa(200)

Szabadság a hó alatt(1598)

József Attila: Összes versei(499)

Karácsony Benő: Pjotruska(824)

Karinthy Frigyes: Csodapók(361)

Kastner, Erich:

Az eltűnt miniatűr(788)

Az emberke(822)

Május 35(267)

Kenneth, Claire:

Holdfény Hawaiiiban(475)

Május Manhattanben(1604)

Kenneth, Roberts:

Északnyugati átjáró(232)

King, Stephan: A rém koppantó . (1611)

La Carré, John: Az orosz ház(1607)

László Magda–dr. Pikler Emmi:

Anyák könyve(1579)

Lee, Harper:

Ne bántásatok a feketerigót(752)

Maclean, Alistair: Csapda(170)

Mándy Iván: Robin Hood(937)

Márai Sándor: Napló 1945–1957 . (1599)

Napló 1968–1975 . (358)

Mikszáth Kálmán: Szelistei asszonyok ... (1615)

Moldova György:

Lopni tudni kell (372)

Móricz Zsigmond:

Isten háta mögött (298)

Kerek Ferkó (201)

Nyirő József: Kopjafák (1591)

Néma küzdelem (1612)

Oastes, Carol Joyce: Ők (827)

Passuth László:

Édenkert az óceánban (1608)

Kutatóárok (1602)

Megszólal a sírvilág (1596)

Pease, Allan–Garner, Allan:

Szó-beszéd (1601)

Porter, Katherine: Bolondok hajója (447)

Rejtő Jenő: Fehér folt (748)

Rithnovszky János:

A fény tulsó oldalán (1512)

Segal, Erich: Hívó lelkek (830)

Smitteler, Bertha:

Hanelore mi lesz belőled ? (281)

Swift, Jonathan: Gulliver utazásai (356)

Szabó Dezső: Elsodort falu (834)

Szamos Rudolf: Kántor nyomoz .. (828)

Szántó György: Mozart kutyája .. (1605)

Szerző nélkül:

Mindennapra egy kérdés (1616)

A modern ember (125)

Modern japán elbeszélők (1595)

Női test szépsége XVI. sz.

francia költők (1613)

Új munkatörvénykönyv (1597)

Tafner Viktor: A hét menyasszony (357)

Temesi Ferenc:Híd (777)

Townsend, Sue: A 13 és 3/4 éves Adrian

Nole titkos naplója (362)

Trapp Mária, Augusztá:

A Trapp család (371)

Uris, Leon: Exodus (1606)

Varga Domokos: Kamasz krónika . (825)

Kölyökkóstolgotó (449)

Kutyafülűek (359)

Zola, Emile: Tisztes uriház (266)

Hirdetések

Elcserélném 42 négyzetméteres, önkormányzati, egy szoba hallos, komfortos lakásomat hasonló komfortfokozatú kétszobásra. Érdeklődni lehet munkanapokon az 1-494-300-as telefonszámon.

Figyelem! Braille-írású bibliai témájú könyveket ajándékoznék. Köztük a teljes bibliát német nyelven, Luther Márton fordításában. Továbbá az Új szövetséget magyar nyelven, a katolikus fordításban. Érdeklődni lehet: Péter Zsigmondnál, Cím: Budapest, Szigeti József u. 10. — 1041. Tel: 160-48-82.

Természetes anyagokból készült amerikai vitaminok, ásványi anyagok, táplálékkiegészítők és sportolóknak erősítők kaphatók diszkont áron. Részletes felvilágosítás kapható: Péter Zsigmondnál, Cím: Budapest, Szigeti József u. 10. — 1041. Tel: 160-48-82.

53 éves, jó körülmények között élő, független, vak férfi megismerkedne a háztartásban jártas, az önképzésben tevékeny látó hölgygel, vagy sorstársnővel. A vá-

laszokat „Szerény” jeligré a szerkesztőségbe kéri

Redőny, relaxa, harmonikaajtó, szalagfüggöny javítását vállalom az egész ország területén. A kiszállítás és a felmérés ingyenes. Érdeklődni lehet a 173-24-62-es telefonszámon.

Elcserélném debreceni főbérleti lakásomat Nyíregyházán lévő, ugyanakkora főbérleti, udvari, külön bejáratú lakásra. Jelenlegi lakásom 50-60 négyzetméter közötti, fürdőszobás, étkezős, 3 lakószobás, erkélyes. Érdeklődni lehet az alábbi címen: Veres János, Debrecen Tótoskert tér 5. 9. em. 65. sz. alatt, naponta d.e. 8- d.u. 18 óra között. A levélben érkező válaszokat pontírásban kérem.

55 éves, egyedülálló, jó körülmények között élő, nem dohányzó, nem italozó, gyengénlátó férfi megismerkedne korban hozzáillő hölgygel házasság céljából. Gyermekek nem akadály. A leveleket a szerkesztőségbe kéri „Pusztá” jeligré.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Pósa Árpád. Telefon 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezetknél egész évre 120 Ft-ért a tárgyévet megelőző november 30-áig, félévre 60 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N

SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R

YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2691 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

PROXERV az ön partnere !
Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

☎ Budapest, 1052 V. Fehérhajó u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

TITKÁR iroda automatizálási rendszer

- ☎ Partner nyilvántartás és céginformáció
- ☎ Lekérdezések
- ☎ Levelezés hat nyelven, szövegszerkesztővel
- ☎ Ki- és bejövő iratok iktatása
- ☎ Határidő nyilvántartás, időpont egyeztetés
- ☎ Feljegyzések kezelése
- ☎ Közvetlen telefax küldés és fogadás

Oktatás

- ☎ Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- ☎ PC számítógép kezelés
- ☎ WORD szövegszerkesztő

Műszaki szolgáltatások

- ☎ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☎ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☎ Szervíz

Komplex kereskedelmi rendszer

Export és belkereskedelmi modul

- ☎ Ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügyletkövetés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Import modul

- ☎ Megrendelések, ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügylet követés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Főkönyvi és folyószámla rendszer

- ☎ Analitikus és főkönyvi nyilvántartás
- ☎ Széleskörű lekérdezési lehetőséggel
- ☎ Állományszintű kapcsolat a kereskedelmi rendszerekkel

Rendszereink egymással kapcsolhatók, modulonként is megvásárolhatók
Számítástechnikai segédanyag kereskedelem

